Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 209. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 30-го ЖОВТНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, OCTOBER 30, 1976 No. 209. VOL. LXXXIII

1918 — У Листопадові Роковини — 1976

УКРАЇНЦІ МАЛИ ЗУСТРІЧ І РОЗМОВУ З КАРТЕРОМ, ПЕРЕДАЛИ МЕМОРІЯЛ

Зустріч з Джіммі Картером. На фото (зліва): демократичний кандидат на президента Джіммі Картер, заступник голови Українських Демократів Ню Джерзі Михайло Матіяш та голова Українського Відділу в Крайовому Комітеті Демократичної партії Иосип Лисогір.

(Фото: Робін Пляцер)

Ню Йорк. — Делегація українських активістів Демократичної партії, відбувши конференцію „Стратегія Волі" тут в середу, 27-го жовтня, мала зустріч з Джіммі Картером, кандидатом цієї партії на президента ЗСА, і вручила йому резолюцію в справі народів Середньої і Східньої Европи, яку раніше одноголосно прийняла на пленарній сесії Демократична Рада Національностей, що її очолює кслишній мейор Ню Йорку Роберт Вагнер. Резолюція, висловивши протест проти комуністичного домінування над країнами Середньої і Східньої Европи, стверджує, що Рада Національностей „піддержує становище губернатора Картера, що визволення народів Середньої і Східньої Европи слід добиватися — і воно повинно бути досягнене — всіми відповідними і легальними заходами".

В зустрічі з Дж. Картером в готелі Стетлер - Гілтон взяли участь: Иосип Лиссогір, голова української групи в Раді Національностей, яка є частиною Крайового Комітету Демократичної партії; Володимир Бакад, голова на стейт Ню Йорк, його заступники Володимир Клозник, Володимир Атляс і Володимир Стасюк; Стен Звір, голова на стейт Ню Джерзі; Михайло Матіяш, Нюарк; Ярослав Гук, голова на стейт Коннектикат, і його заступник Степан Чайковський.

Після конференції і зустрічі українська група взяла участь в бенкеті в честь Дж. Картера, який відбувся цього ж вечора заходами Стейтового Комітету Демократичної партії. Головними промовцями були губернатор Гю Кері і мейор Абрагам Бім.

Цього ж дня Р. Вагнер проголосив найменуванням на стейтових головах українських демократичних організацій: Рей Лапіка — Каліфорнія; Олександер Лисогір — Індіяна; Иосиф Ендрюс — Пенсильвенія, і заступник Едвард Попіль; Іван Панчук — Мічиген, і Віктор Боровський, заступник; п-і Христина Лисяк — заступник на Ню Йорк; О. Калина — Арізона; Михайло Юрчисон — Огайо; Мирон Волюх — Массачусетс, і Иосиф Харина — заступник; Юліян Куляс — Ілліной; Іван Хомко, заступник на Ню Джерзі.

В Канаді відбулася чергова конференція про етнічні студії і досліди

Ріджайна, Канада (Н. Н.). — Ріджайнський університет разом із Студійним Осередком Канадської Степової Полоси влаштував у Ріджайні в днях 1 і 2 жовтня ц.р. дводенну наукову конференцію. Вона проходила під гаслом: Культура, освіта та етнічні канади. Організація і переведення конференції були в руках д-ра Мартина Ковача.

На конференцію зголосили свої доповіді фахівці етнічних питань із 20 університетських осередків Канади. Зацікавлення конференцією було велике, на що вказує число поверх 300 осіб, які взяли участь в 33 сесіях.

Живу участь в конференції брали теж українці. Вони виступали як доповідачі або предсідники під час сесій.

Доповіді, зв'язані з українською тематикою (їх було 5) виголосили: д-р Манолій Лупул (Альбертсь. університет Едмонтон): „Канадський Інститут Українських Студій при Альбертському Університеті в Едмонтоні"; д-р Віктор Буйняк (Саскачеванський університет, Саскатун): „Початки українського життя в Канаді"; мґр Надя Казимира (Оттава): „Суспільно - громадські поглядова середу українців у Манітобі під час Першої світової війни"; д-р Лев Дрігер (Манітобський університет, Вінніпеґ"); Савеля Куміська (Сатичність українців у Вінніпезі"; Савеля Куміська (Саскатун): „Початки навчання української мови в Саскачевані".

Предсідниками під час сесій були такі українці: д-р Петро Воробій, д-р М. Гулуцан і д-р Богдан Казимира. Доповіді, прочитані на цій конференції, вийдуть в березні наступного року окремим виданням.

ІГОР КАЛИНЕЦЬ НАЗИВАЄ „МЕРТВИМИ" КАПІТУЛЯНТІВ ПЕРЕД ВЛАДОЮ

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — На Захід продістався поширений в ССР літературно-критичний коментар ув'язненого в Пермських концтаборах українського поета Ігоря Калинця, п.н. „Похорон друга". Коментар написаний з приводу появи на сторінках львівського журналу „Жовтень" вірша поета Романа Кудлика: „Школа Леніна". Кудлик, народжений 1941 року в Ярославі (тепер Польща), є членом Спілки Письменників України, автором кількох поетичних збірок. Після репресій на українських діячів культури в 1972 році, Кудлик замовк. Його нову появу на сторінках „Жовтня" за червень 1976 із згаданим віршем, І. Калинець розцінює як його духову смерть. До категорії мертвих він зараховує теж інших сучасних літераторів України.

У коментарі Калинця згадується провідного діяча ОУН Володимира Тимчія-Лопатинського (Калинець помилково називає його Юрісом). Володимир Тимчій (псевдонім — Лопатинський), крайовий провідник ОУН в західніх областях України, загинув в 1940 році під час переходу кордону між СССР і Німеччиною. Про нього справді були складені народні пісні і вони, як виходить зі статті Калинця, ще збереглися між в'язнями концтаборів СССР.

Подаємо текст коментаря Ігоря Калинця, відмічаючи декілька нечітких місць:

„ПОХОРОН ДРУГА"

„Усе міняється, оновлюється, рветься,
Усе в нові на світі форми переходить".
„Похорон друга"
П. Тичини

На весні у львівському КГБ через критика М. Ільницького, з яким мені дали змогу зустрітися, щоби я був кращої думки про творчий процес на Україні, я передав

(Закінчення на стор. 3-ій)

У Філядельфії відкрито дім для Дослідчого Центру УНР

Філядельфія (в.к.) В пополудневих годинах минулої суботи, 23-го жовтня, тут в приявності майже двох сот представників українських організацій і запрошених громадян президент УНР в екзилі М. А. Лівицький офіційно відкрив Дім ДЦ УНР і передав його в користування новоствореної установи ДЦ УНР — „Дослідчого Центру Української Національної Революції і Державности". Офіційне відкриття Дому було попереджено чином освячення, який довершив Владика Василь Лостин, Апостольський Адміністратор Філядельфійської Архиєпархії УКЦеркви у співслуженні отців деканів Української Православної Церкви: протопресв. Степана Біляка, митр. протоєрея Богдана Железняківського, декана УКЦеркви о. шамб. Мирослава Харини, настоятеля української православної церкви св. Покрови у Філядельфії о. протоєрея Михайла Борисенка та недавно висвяченого молодого католицького священика о. Романа Мірчука.

Президента Миколу Лівицького, віцепрезидента УНР д-ра Мик. Степаненка о год. 1-ій перед Домом, прикрашеним американськими і українськими прапорами, на застеленому червоним килимом хіднику зустрів голова Представництва ВО УНРади на ЗСА В. Біляїв, передавши Президентові китицю червоних гвоздиків та коротко вітаючи його, віцепрезидента і всіх приявних на відкритті членів установ ДЦ УНР. З черги хлібом-сіллю вітав Президента голова місцевого Відділу Т-ва Прих. УНР інсп. Микола Алексевич. Президент розтяв стрічку при вході до Дому і запросив приявних взяти участь

(Закінчення на стор. 7-ій)

В Ню Йорку відбувся бенкет з доповіддю голови ПУН О. Ждановича

Ню Йорк (пад). — З метою відвідати більші осередки українського поселення Північно - американського континенту, в другій половині вересня ц.р. прибув з Европи голова Проводу Українських націоналістів ред. Олег Штуль-Жданович.

Під час свого 4-тижневого побуту, голов ПУН відвідав спершу Торонто, де мав виступ з доповіддю під час Студійної Конференції, що відбулася н.т.: „Україна в другій половині 20-го століття", а також виголосив уже доповіді в Міннеаполіс і в Ню Йорку. Виступ голови ПУН в Ню Йорку попередив З'їзд Українського Визвольного Фонду, який відбувся 16 жовтня ц.р. в приміщеннях готелю Вілтмор та на якому головою УВФонду переобрано дотеперішнього голову д-ра Володимира Михайліва. З'їзд, в якому взяв також участь голова ПУН, одобрив з признанням дотеперішню працю УВФ, зокрема його голови д-ра В. Михайліва, та обрав на біжучі 2 роки нові керівні органи Українського Визвольного Фонду.

Цього ж самого дня, 16 жовтня, у великій залі готелю Вілтмор відбувся з рамени УВФонду Бенкет з доповіддю ред. Олега Штуля-Ждановича. Бенкет, в якому взяло участь майже 200 осіб, відкрив і ним проводив Павло Дорожинський. Між почесними гостьми, крім голови ПУН, були: о. протоієрей Володимир Базилевський — парох катедри св. Володимира, який провів при відкритті молитву, о. Себастіян Шевчук з парафії св. Юра, мгр Іван Винник —

(Закінчення на стор. 3-ій)

КІНЧАЄТЬСЯ ЛІТНІЙ ЧАС

Уночі з суботи, 30-го жовтня, на неділю, 31-го жовтня, в ЗСА кінчається „літній час" і тоді в 2-ій годині ранку треба пересунути вказівки годинника на одну годину взад. Тоді майже ціла країна перейде на „стандартний час", який триватиме до 24-го квітня наступного року. Зміна часу в кінці цього тижня не зобов'язує Арізони, Гаваїв, деяких частин Індіяни, як рівнож Пуерто-Ріко, Вірджін Айленде і Самоа.

ІРАН ВИДАВ СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗОВІ ВАЛЕНТИНА ЗАСІМОВА

Москва. Пресова агенція ТАСС повідомила, що уряд Ірану видав Совєтському Союзові полота-втікача лейтенанта Валентина І. Засімова, який перелетів був в дні 25-го вересня ц. р. совєтсько-іранський кордон і просив політичного азилю в ЗСА. ТАСС при тому стверджує, що Засімов був виданий на підставі двостороннього договору між урядами СССР і Іраном про „повітряне піратство", підписаного ще в 1973 р. В повідомленні сказано, що одноособовий поштовий літак буде також переданий СССР. Повідомлення ТАСС було опубліковане день після того, коли нобелівський лавреат академік Андрей Сахаров і чотири інші совєтські дисиденти вислали були шахові Ірану спеціяльну петицію з проханням не видавати на видиму смерть політичного втікача. „Він не поповнив насилля, він не ставив під загрозу життя інших осіб, крім себе самого", — говориться в петиції совєтських дисидентів, які не вважають, що Засімова можна кляєифікувати, як повітряного пірата. Петиція була підписана також дружиною Сахарова Єленою Боннер, ген. Петром Григоренком, українським поетом Миколою Руденком і Юрієм Орловим. Всі згадані належать до групи дисидентів, яка наглядає чи Совєтський Союз додержується підписаної в Гельсінках Декларації. При цій нагоді західні кореспонденти пригадують обвинувачення Москви проти Японії за відмову видачі іншого військового летуна, Віктора Біленка, який перебуває тепер в ЗСА. Минулого тижня про цю справу знову згадував генеральний секретар ЦК КПСС Леонід Брежнєв на засіданні Центрального Комітету компартії кажучи, що японська відмова „дуже захмарила загальну атмосферу співпраці". Західні дипломати вважають, що гостра постава СССР супроти Японії вплинула на рішення іранського уряду, який має 1,250 мильевий кордон з СССР і вже давно виставлений на совєтський тиск. Після видачі Засімова газета „Известия" повідомила на першій сторінці про підписання між СССР і Іраном чотирирічної торговельної умови.

Китай не змінює свого відношення до СССР

Москва. — Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Дейвід Шиплер інформує, що поміммо китайської неохоти вести якінебудь розмови із Совєтським Союзом, Москва, від часу смерти голови Компартії Мао Тсе-тунга, кількакратно пробувала встановити контакти з китайським урядом безпосередньо та з амбасадами Китайської Народної Республіки за кордоном. Крім того, СССР прийняв тактику вичікування і здержав всяку полеміку в пресі на тему Китаю. Останньою такою спробою, яку знову ж відкинув уряд КНР, було короткє побажання генерального секретаря ЦК КПСС для теперішнього голови Компартії Китаю Гуа Куофенга з нагоди перебрання ним керівництва. Речник міністерства закордонних справ в Пекіні заявив, що побажання Брежнєва відіслано назад до СССР, „бо у нас не існують міжпартійні зв'язки з Совєтським Союзом і його сателітами". Таку саму причину подано при звороті кондоленції Москви з приводу смерти Мао. Дальшим доказом незмінних відносин між СССР і Китаєм можуть послужити слова Брежнєва на нарадах ЦК КПСС на початку цього тижня: „Все ще не відомо, — говорив Брежнєв, — яким курсом в будучому йтиме Китайська Народна Республіка. Проте є ясним, що закордонна політика Пекіну, стосована в останній декаді, викликала недовір'я у цілому світі". Всяка співпраця між СССР і Китаєм залежатиме в будучому, на думку Брежнєва, від керівників Китаю.

ЗСА продадуть червоному Китаєві компютори з оборонним потенціялом

Вашінгтон. — У четвер, 28-го жовтня, Білий Дім поінформував, що президент Джералд Форд „рішив зробити вийнмок" і дозволити фірмі „Контрол Дейта Корпорейшен" продати комуністичному Китаєві дві системи компюторів, які можуть бути вживані не тільки для індустріяльних, але також для мілітарних цілей. Речники уряду заявили, що Америка не плянує продавати подібних компюторів Совєтському Союзові, а „вийнмок" для комуністичного Китаю зроблений тому, щоб виявити підтримку ЗСА для нового поміркованого проводу Китайської Народної Республіки, очолюваного Гуа Куо-фенгом. Достовірні джерела інформують, що державний секретар Генрі Кіссінджер був головним ініціятором пропозиції продати Пекінові компютори, бо вважає, що такий крок оправданий „конечними вимогами закордонної політики".

В Женеві почалася конференція в справі Родезії

Женева. — В четвер, 28-го жовтня, тут почалася конференція, яка має на меті розв'язати проблему: коли і в який спосіб влада в Родезії має перейти в руки чорної більшости. Конференція, зааранжована державним секретарем Генрі Кіссінджером і представниками британського уряду, вже в перший день натрапила на проблеми, бо провідники двох негритянських фракцій погрожували бойкотом, якщо Британія — яку чорні вважають „легальним протектором" Родезії — не одержить більших повновластей для ведення цієї конференції. Ролю предсідника на цій конференції сповняє Івор Ричард, британський амбасадор до Об'єднаних Націй, якому пощастило переконати представників чорних фракцій не проголошувати бойкоту конференції.

ОСТАННІ ДНІ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ ЗОСЕРЕДЖУЮТЬСЯ НА ПОДАТКАХ

The New York Times/Thomas Zaleski

In Cleveland, President Ford was met by Ukrainian-American children

Українські дівчата вітають президента Форда в Клівленді. Фото в „Ню Йорк Таймсі", 29-го жовтня 1976 року.

Клівленд/Бруклин. — Промовляючи у четвер, 28-го жовтня, в Клівленді, Сінсінаті та Індіянаполісі, президент Джералд Форд заявив, що „під час моєї наступної каденції першенство матиме зменшення федеральних податків". У цих виступах Президент висловив переконання, що він напевно виграє вибори 2-го листопада і твердив, що якщо переможе його вийшов би його демократичний суперник Джіммі Картер, то правдоподібно підвищив би податки, щоб в такий спосіб покрити видатки коштовних урядових програм, запропонованих плятформою Демократичної партії. В Клівленді президент Форд відвідав частину міста, в якій живуть люди із Східньої Европи, і дві нюйоркські газети — „Ню Йорк Таймс" і „Дейлі Ньюз" — у своїх виданнях з п'ятниці, 29 жовтня, помістили фото, на яких Президент стискає руки дітей в українських народних одягах.

Демократичний президентський кандидат Джіммі Картер у четвер, 28-го жовтня, промовляв у Піттсбурзі, Ірі, Па., в Клівленді, як рівнож в Брукліні, Н. П. і на Лонг Айленді. У своїх виступах Картер заторкнув питання зменшення федеральних податків, але зазначив, що це „не категорична обіцянка, тільки можливість". Він натомість наголошував, що ввів би реформи у податкову систему, які зліквідували б „перестарілі закони", які дають можливість багатшим особам і корпораціям не платити належних податків. Джіммі Картер у своїх виступах заперечував твердження президента Форда, що демократи хочуть підвищити податки та що урядові програми, пропоновані в плятформі Демократичної партії, коштували б країну додаткових 100-200 більйонів дол.

Дервінскі передбачає близьку свободу для країн Східньої Европи

Вашінгтон. — Конгресмен Ед Дервінскі, республіканець з Ілліной, один з найбільших прихильників президента Джералда Форда, член Конгресової комісії для міжнародних зв'язків, висловив своє переконання, що країни Східньої Европи і ті народи, які раніше силою були включені до Совєтського Союзу, будуть ще вільними, бо — згідно з думкою конгресмена Дервінського, — „розпад комуністичного світу є близький і його ніщо вже не припинить". Почуття національної окремішности, — заявив Дервінскі, — в країнах Східньої Европи, зріст розчарування комуністичною господаркою, як також збріханість ідеології розкладають комуністичну систему, яка була накинена народам силою багнетів совєтсько-російської армії в тій частині світу". Переходячи до справ торгівлі, конгресмен Дервінскі відмітив, що торгівлю між країнами Заходу і так званими країнами - сателітами Москви треба поширити, бо шляхом торгівлі поглиблюватиметься процес зближення і зростатиме невдоволення до совєтської господарської системи. „Комунізм є фальшивою ідеологією, — заявив Дервінскі, — накиненою народам Східньої Европи. Ці країни мають надто глибокі державні й інші традиції, і в них не може прийнятися комуністична догма".

Конгресмен Е. Дервінскі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Вікопомний Листопад

У найближчий понеділок сповниться 58 років з того справді вікопомного Першого Листопада, в якому західня вітка українського народу, яка була під австро-угорською займанщиною, пішла за прикладом своїх братів над Дніпром під російською займанщиною та своєю волею і силою, своїм словом і ділом проголосила Західню Українську Народну Республіку та вотановила свою владу на своїй прадідівській землі, щоб неповних три місяці пізніше, такого ж вікопомного 22-го січня 1919-го року, Актом Злуки з'єднатись з проголошеною в Києві рік раніше Українською Народною Республікою в одну соборну, суверенну і народоправну Українську Державу.

58 років — це довгий час, він охоплює вже три покоління. І з кожним роком зменшується вже і так мала горстка тих, які були творцями цього Вікопомного Листопада. За той час відбулася ще одна світова війна й до непізнання змінилася політична мапа світу. Сам український народ, творець великих січневих і листопадового актів пережив нові окупації, пережив найбільші і найжорстокіші акти народовбивства в роді голодової облоги, масових розстрілів, пацифікації, всіх можливих тільки терорів і репресій, включно до теперішнього окупантського походу до „злиття націй" та до зрівнювання із землею навіть могил полягдих героїв Листопадового Зриву. Але ніхто і ніщо не в силі не тільки стерти із сторінок історії, але й вирвати з душ і сердець нових поколінь великої ідеї Листопадового Чину, як одного могутнього звена в довгім ланцюгу змагань і боротьби українського народу за своє основне право бути господарем своєї землі і паном своєї долі. Ворог має силу, засоби і способи вбивати і нищити людей, не вагається також зрівнювати із землею їхні могили, але — „і неситий не виоре на дні моря поля, не скує душі живої і слова живого", не може вбити духа-ідеї, виявлених і здійснених такими подіями, як Січневі Акти в Києві і між ними Листопадовий Чин у Львові. Вони — вікопомні!

В такому переконанні відзначаймо цьогорічні їх роковини.

Привілей і обов'язок

У вівторок, 2-го листопада, в ЗСА відбудуться загальні вибори, в яких американський нарід вибере президента, віцепрезидента, одну третю сенаторів, всіх членів Палати Репрезентантів, а також губернаторів деяких стейтів, членів стейтових леґіслятур, міських урядовців тощо. Того дня громадяни ЗСА братимуть участь у підставовому процесі всіх демократичних суспільств і своїми голосами ще раз підтвердять, що в Америці дійсно існує „влада народу, через нарід і для народу".

Громадяни українського роду, які походять з країни, де панує брутальна комуністична диктатура, повинні взяти якнайчисленнішу участь у цих виборах. Вони бо найкраще знають і розуміють, що це значить жити в такій дійсно демократичній державі, як Америка. Факт, що кандидати на президента та на інші високі пости не виявили в справах нашого спеціяльного зацікавлення — звільнення українського та інших поневолених Москвою народів, такого зрозуміння і становища, як ми собі цього бажали б, аж ніяк не може і не повинен спонукувати нас до того, щоб взагалі не голосувати. Існує бо ще багато інших важливих проблем, становище до яких поодиноких кандидатів допоможе нам вирішити на кого голосувати. А втім, тільки нашою участю в політиці країни, отже і нашою участю у виборах, ми можемо добиватись більших і кращих успіхів у майбутньому. Маємо на це також багато інших причин.

Поперше, своїми голосами можемо підтримати кандидатів, які одверто виступали і виступають в обороні українських політичних в'язнів в СССР і таврували Москву за порушення національних, політичних, релігійних і загальнолюдських прав.

Подруге, ми є громадянами ЗСА і повинні виявляти більше зацікавлення питаннями внутрішньої політики Америки, бо ці питання заторкують наше щоденне життя. Ми повинні голосувати за тими кандидатами, які на нашу думку будуть ефективними в розв'язуванні таких загальноамериканських проблем, як інфляція, безробіття, зріст злочинности тощо.

Потретє, ми, українці, повинні підтримати тих кандидатів, які виявляють зацікавлення нами як етнічною групою і можуть допомогти зберегти і відновити частини міст, заселені українцями, допомогти в справі призначення урядових фондів для наших культурних, наукових, молодечих та інших організацій і установ тощо.

Самозрозуміло, що у вівторок, 2-го листопада, громадяни українського роду повинні підтримати всіх кандидатів українського походження, без уваги на їхню і нашу партійну приналежність. Наша політична сила по окремих місцевостях і стейтах може стати запорукою, що незабаром зможемо нарешті обрати українця до Конґресу ЗСА.

Арґументів за тим, що в найближчий вівторок, 2-го листопада, кожний з нас, що є громадянином ЗСА, обов'язково повинен взяти участь у виборах та голосувати на кандидатів свого вибору, можна наводити багато більше. Вибори бо — це наш великий привілей, за який наші брати і сестри в Україні йдуть на муки. Якщо б ми з усім американським народом з цього привілею не користали, ми могли б його раніше чи пізніше втратити. Тому то й користування цим привілеєм є рівночасно і нашим обов'язком. Виконаймо його!

Іван Порятко

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ

Чин 1 листопада 1918 року — це історична виказка народу, що засвідчує, що український народ свободолюбний, державний, хоч часово позбавлений ворогами власної незалежної держави. Український народ, відчуваючи вагу й значення Акту 1 листопада 1918 року, з великим пієтизмом, повагою святочно відзначує роковини цієї світлої події.

Листопадовий Чин з-перед 58 років був переломовим не тільки в місцевому „галицькому" значенні, але й у всеукраїнському засягу та наслідках. Переломові події у житті народів не приходять без глибших причин. Їх попереджає і зумовлює довша черга розвиткових дій перед їх завершенням.

Чи можливий був би Листопадовий Чин, якби ми не мали за собою традицій національно - державної незалежности: княжих, а пізніше козацько - гетьманських часів, а по упадку української державної незалежности — своїх безперервних визвольних змагань.

Далеко перед Листопадом 1918 року західні українці підготовлялися до відновлення державної незалежности, заздалегідь цілі покоління виховували молодь у соборницькій ідеології на творах Тараса Шевченка, Лесі Українки та всіх наших істориків і письменників. У висліді це дало можливість створити в новій добі першу українську збройну силу після упадку Гетьманщини — Леґіон Українських Січових Стрільців, що її очолювала Бойова Управа УСС-ів, установлена Головною Українською Радою вже 1 серпня 1914 року.

Перші сотні Українських Січових Стрільців по короткім військовім вишколі вже 10 вересня 1914 року започаткували збройну визвольну боротьбу українського народу. Ця невелика військова формація в розбурханім морі світових змагань стала заборолом найсміливіших мрій українського народу, початком його збройної сили й боротьби за самостійну українську державу.

При кінці місяця квітня 1915 року весь Леґіон успішно звів криваву битву на горі Маківка і тим прославив українську зброю. Опісля в другій половині 1915 року та 1916-го УСС взяли бойову участь в офензиві альянтських військ і в побідним поході дійшли до ріки Серет на Поділлі й там зводили завзяті бої, здержуючи сильний протинаступ навали московських полчищ. В тих боях полягло геройською смертю багато молоденьких усусусів, а між ними кілька моїх шкільних товаришів з рогатинської гімназії — Михась Колодій, Олесь Притика, Стефко Велитович, Михайло Дорошенко, Юліян Соколовський. Їх могили досі були розпорошені коло різних місцевостей на широкім Поділлі і тими могилами опікувалися наші селяни сіл Настасів, Юзефівка, Заздрість, Пантелиха, Людвиківка, Бриқуня нова, Богатківці, Іщків, Бенева, Семеківці, Раковець, Соснів, Хатки, Соколів, Сокільники, Золотники, Бурканів, Гайворонка і інших.

Досі кожного року 1 листопада і під час Зелених Свят громадно коло могил наших УСС збиралися спільно довколишні жителі, щоби віддати пошану поляглим і заквітчати їх могили. Так було до цього часу, але в місяці травні цього року червоні окупанти почали нищити і руйнувати могили українських вояків на цілім розлогім Поділлі, включно з цвинтарем УСС у Тернополі; побіч усусусів були теж поховані 640 українських в'язнів, помордованих большевиками в 1941 році під час їх відступу на схід. Деяким нашим туристам вдалося оглянути ті варварські руїни, зфотографувати їх, знайти розкидані кости там похованих УСС і перевезти нелеґально у вільний світ. Ці вістки викликали пригноблююче враження, зокрема серед живих ще усусусів.

Та повернімось до листопадових подій: в половині вересня 1918 року за апробатою Народного Комітету у Львові таємно створено з старшин УСС і австрійської армії Військовий Комітет зі завданням зорганізувати військові відділи у Львові і провести відновлення української державности на західніх землях України.

І саме цей Комітет на чолі з тодішнім сотником УСС Дмитром Вітовським перевів державний переворот 1 листопада 1918 р., але вже перед тим 18 і 19 жовтня 1918 року з'їзд українських послів та інших політиків, як теж і єрархів Української Католицької Церкви у Львові утворили Українську Національну Раду, яка як конституанта проголосила українську державну незалежність на українських землях, що тоді находилися в межах Австро-Угорщини.

Це проголошення конституанти здійснено військовим переворотом 1 Листопада 1918 р. Листопадовий Чин мав перед собою довшу і солідну підготову і тому був зразково переведений впродовж листопадової ночі, відродивши по сотнях років небуття Українську Державу. Перший Листопад 1918 року — це у великий мірі наслідок замирення та повного узгіднення дій усіх тодішніх середовищ в обличчі поваги назріваючих подій. Нехай же дух цього внутрішнього українського замирення буде для нас наукою-доказом, що можна довершити при повнім об'єднанні.

Останні, живучі ще учасники нашої визвольно-збройної боротьби, передовсім рештки воєнних інвалідів, — ці живі свідки безсмертного змагу за найвищий ідеал Нації, — мусять відчувати повну і щиру опіку української спільноти, вони мусять бути свідомі того, що представники колишнього українського вояцтва знаходять належне признання, і що наш загал своїми щедрими пожертвами в листопадовій збірці виконує тільки свої обов'язки і повинність супроти воїнів нашої визвольної боротьби, які так віддано служили великій Ідеї Першого Листопада.

Проф. д-р. М. Бараболяк

ГРОМАДСЬКЕ ВИХОВАННЯ В ШКОЛАХ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Завдання наших шкіл

(2)

Очевидно ці політичні питання нині можна вивчати щойно на вищих роках студій, тобто з учнями від 16-го до 18-го рр. Кляси повинні б бути дискусійними, де учні самі на підставі підданих їм матеріялів видвигали б проблеми і намагались находити розв'язки.

Ділянки політичних студій

Я включив би у студії політичних наук в школах українознавства такі специфічні ділянки:

1. Україна як міжнародна проблема. Студії нинішнього міжнародного положення України. В американських школах впоюється в уми наших дітей погляд, що Америка допомагає всім народам визволитися від чужого панування. Починаючи від Теґерану і Ялти, а кінчаючи на вислідах Гельсінкської Конференції та заявах амбасадора Сонненфельдта та останніх президента Форда, треба освідомити наших молодих людей, що існує глибокий конфлікт між міжнародною політикою ЗСА і нашими визвольними аспіраціями. Америка веде політику, сперту на супремації двох надпотуг світу, і та політика є безсумніву одиноко розумна з точки зору американського національного інтересу, хоч би з того погляду, що відсуває небезпеку нуклеарної конфронтації і дає Америці престижеву позицію у світі. Як американські громадяни, ми повинні б попирати ту політику. Але, що нам робити як українцям, коли ми свідомі того, що та політика сприяє обмосковщенню країни наших рідних? Які шляхи заходів у користь нашої старої батьківщини, чи батьківщини наших батьків, повинні б ми вибрати, щоб не дати загинути нашому народові? Наша молодь мусить мати тверезий погляд на міжнародно-політичну ситуацію, і є гріхом задурювати її всякими „визвольними" акціями, що є в розумовому конфлікті з дійсністю. А все ж у найважчих умовах треба діяти. Лиш політично зорієнтована молодь може започаткувати і продовжувати акції, що можуть мати вигляди на успіх. А лиш такі акції мають сенс.

2. Велике значення для політичного зорієнтуван н я нашої молоді має теж її познайомлення з сучасними політичними ідеологічними течіями, які дають напрям політичній діяльності держав. У нас кладеться постійно наголос на „націоналізм". Націоналізм найшов своє завершення у нацизмі і з тим викінчився, як ідея, що могла б служити основою громадсько-політичного життя. Нині термін „націоналізм" уживається лиш, як синонім патріотизму, і він не існує як живуча ідеологія, на якій можна б будувати майбутнє народу, хіба у такій формі як московський імперіялістичний шовінізм. Нині іде у світі розгра між зреформованим західнім капіталізмом і соціялізмом із одного боку, і московським державним капіталізмом з другого. Ми вперто кваліфікуємо московський державний капіталізм, як комунізм, і замість назвати цю московську форму капіталізму по імені, клеймимо комунізм. Комунізм, — подібно, як націоналізм,— погребаний як ідеологія, на якій розумно думаюча людина могла б будувати громадсько-політичний лад. Залишилась лиш назва, якою прикривається ідейне розгублення тих, що хотіли будувати рай на землі за марксівською рецептою.

Україна є жертвою ідеологічної експериментації і експлуатації в ім'я комуністичної ідеології. Хоч як воно прикро, ми мусимо рахуватись із тим, що Україна вже майже 60 літ існує в рамах економічної і політичної системи, з якої мабуть немає вороття до західнього капіталізму. Соціялізм не можна нині вважати за ворожу для нас ідеологію, і це нашій молоді треба дати під розвагу. Колись ідентифікувалось соціялізм із протирелігійними тенденціями. Нині цього не існує і перевага соціялізму у таких країнах, як Німеччина, Скандинавськ і країни, Англія, кидає зовсім інше світло на соціялізм, як той, що покутує досі у нашому суспільстві. Ці питання, так тісно пов'язані з соціяльними і економічними, повинні б бути предметом живого заінтересування молодих, бо вони так живо заторкують питання майбутнього нашої батьківщини.

3. Нашій молоді слід би теж у наших школах дати змогу зрозуміти контроверсію між демократією й авторитарними державними системами. В американськ і й школі ця молодь запізнається з основами демократії, а на вулиці має нагоду обсервувати наслідки практикування необмеженої демократії, коли в деяких наших організаціях вона подибує зразки авторитарних підходів до громадсько - політич н и х питань. Ця дилема „демократія" верзус „авторитаризм", — це дуже інтересна тема для дискусії, коли наша молодь має бути приготована до громадсько-політичної діяльности з уваги на суперечні течії нуртуючі у нашому громадському житті. В її основі є цікавий із філософічної точки зору конфлікт вартостей: що заслуговує на сильнішу охорону — добро одиниці коштом суспільства, чи добро громади коштом одиниці? Американська віра в те, що охорона свободи індивідуума це найвища цінність, хоч би коштом суспільства, довела до того, що людина боїться нині вийти на вулицю, особливо увечорі. Чи готові б ми платити таку ціну за охорону індивідуальної свободи, коли б ми мали нагоду класти основи нашого державного устрою? Чи є, отже, авторитарні тенденції цілковито неґативними? Чи не грозить, що ті тенденції виродяться у тоталітаризм, де свобода одиниці перестала б існувати зовсім, Добром нації легко виправдати тим, хто при владі, найбільші порушення прав одиниці, і вчинити її зовсім безборонною. Це питання доступні для дискусії і для молодих, є великого виховного значення для тих, що мають колись брати участь у нашому громадському житті, тож і на еміґрації, бо то чи не одна з основних болячок громадського життя поза батьківщиною, але і в батьківщині.

4. Або така проблема, як справа рівности громадян і народів, що так широко дискутується в американськ и х школах у зв'язку з расовою проблемою в ЗСА. Україна має нині принаймні 25% неукраїнського населення. Та це ще не найважливіше питання. Україна мусить боротися із зазіханнями я к и х 130-ти мільйонів росіян, 35-ти мільйонів поляків, не згадуючи вже румунів, чехів і словаків. Яке має бути наше відношення до тих сусідів? Чи треба нам заздалегідь нав'язувати приязні сусідські відносини з ними, чи продовжувати існуючий стан ворожости й ненависти? Молодь повинна розуміти проблему, щоб колись сказати у тій справі своє слово.

5. В програму громадсько-політичного виховання треба б включити теж питання політизації неполітич н и х проблем. Молодь повинна бути в курсі справ і тут. Останніми часами ми є свідками, як частина української еміґраційної громади сполітизувала релігійне питання організаційного завершення Української Католицької Це-

(Закінчення на стор. 8-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Згадуючи Листопад

Пригадую, рік тому, чи що, редактор наукової сторінки „Свободи", інж. Лев Яцкевич, відставив набік пошукування за життям в космосі, обслідування Марса та всяку іншу технологію, а зайнявся новітньою історією України, чи то пак — західньої її области, Галичини. Йшлося про відзначування щорічних роковин 1-го Листопада. В письмі до Редакції, пан інженер поставив питання формального характеру: чи ми правильно робимо, коли відправляємо панахиди по Героях 1-го Листопада?.. Адже Листопадовий Зрив у Львові, це була подія світлого, переможного характеру, які зрідка трапляються в нашій сумній історії, то нащо її оплакувати і з радісного історичного факту — робити ще одну жалобну аферу?

Після появи вищезгаданої статтейки вив'язалась, як то звичайно буває, на сторінках „Свободи" дискусія. Одні патріоти поділяли думки інж. Яцкевича, другі їх заперечували, треті взагалі не мали що сказати до теми, але писали до газети от, так собі, щоб писалося. Один земляк, пригадую, зформулював проблему в той спосіб: „Воно то правда, що Листопадовий Зрив почався світло й переможно, але скінчився, на жаль, трагічно, бо встоятись не було сили. А під час Листопадових боїв поклали свої буйні голови на вулицях Львова чимало героїв Першого Листопада, то кому це завадить, коли ми помолимось за їхні праведні душі, чи відслужимо по них панахиду в церкві св. Юра?.."

Виходило б так, що жадна піднімаюча на дусі історична подія не може в нас обійтися без панахиди, бо при кожній такій нагоді падали жертви і лилася кров. А може це лежить у психіці українського народу, щоб сплітати радість з журбою і сміх зо сльозами?.. В нас, для прикладу сказавши, на весіллях завжди гірко плакали, а після похоронів, під час тризни, то не раз добре повеселились, а то й потанцювали (читай „Тіні забутих предків" М. Коцюбинського).

Щоб відвернути на момент увагу від таких складних і важких питань і трохи розважити скитальську душу, варто, на нашу думку, піти та подивитися на легку комедію Скріба „Склянка Води", в перекладі з французького Юрія Шереха, що поставить в неділю, 7-го листопада, в залі Фешен Інституту Студія Мистецького Слова Лідії Крушельницької в Ню Йорку. Час від часу добре попробувати, і як смакує склянка чистої води...

Ікер

Лука Луців

ДІЙСНА ПРАВДА ПРО СТЕФАНИКА

III

Крім Погребенника про мою книжку про Стефаника писав ще й Василь Лазарович Микитась, який видав в Києві книжку на 96 сторінок під заг. „Правда про Василя Стефаника", підзаголовок „Проти буржуазно-націоналістичних фальсифікацій творчости письменника". Цю книжку видала Академія Наук Української РСР, Інститут Історії, Видавництво „Наукова Думка". Цю книжку рецензували доктор історичних наук І. М. Кулінич і кандидат філологічних наук М. С. Грицюта, редаґував цю працю доктор історичних наук Ф. М. Котляр. Це все зазначую тому, щоб було видко, як у Києві зареаґували на мою працю про Василя Стефаника, в якій я писав щиру правду про автора „Землі" і не пропустив з його творів ані одного слова і нічого не пофальшував, а всі свої висновки робив на основі творів письменника, і то виданих в Україні.

В. Микитась дістав наказ висміяти мою книжку і він зробив це під фірмою Академії Наук, нападаючи на мене зовсім по-ненауковому, а по-вуличному й по-дитячому, беручи слово доктор в наводові знаки, хоч я цього титулу не вживав, як автор книжки про Стефаника, і хоч я здобув цей науковий титул в Карловому університеті в Празі рівно 50 років тому. Микитась висміває мій докторський титул, хоч його немає на моїй книжці, що має 488 ст., але Академія Наук не соромиться на брошурі з 96 сторінками вміщати прізвища аж двох докторів і ще одного кандидата наук. Ось вам „стиль" науковости Академії Наук в Києві...

Ми не можемо спростовувати всі неправди в брошурі Микитася, що має 92 сторінки тексту, бо не маємо на це часу і місця. Та Погребенник признався, що він пише в першу чергу для читачів у вільному світі, тому і ми хоч коротко спростуємо побрехеньки Микитася й Погребенника, звернувши докладнішу увагу на останній розділ, який називається „Паразитизм і наукова неспроможність заокеанського фальсифікатора" (ст. 67-86).

„Наукова" метода Микитася така, що він ні разу не наводить якогось місця, яке я пофальшував, але словом „фальсифікатор" вимахує на всі боки, що, мабуть, схвалюють доктори цензори і редактори. Та зачнім наше спростовання по пунктах:

1. І Погребенник і Микитась хваляться тим, як то в двадцятих роках видавали в Україні численні видання Стефаникових творів. Я цього не заперечував, але на основі „Бібліографічного Показчика", який видала Академія Наук в Києві в 1961 р., я показав, як „забували" Стефаника в Україні в 30-их роках. І так в 1930 році було там сім видань творів Стефаника, в 1931 році два видання, 1932 — 1, 1933 — 0 (злопам'ятний голод!), 1934 і 1935 — 0. В 1936 році помер Стефаник, і цього не відзначили в „українській" Україні під московською окупацією якимсь виданням. Мовчали про Стефаника там в 1937 році... Та коли з ласки Гітлера червона Москва „визволила" Західні Українські Землі, то підсовєтська Україна негайно пригадала собі автора „Синів", бо хотіла його популярністю обманювати західніх українців та представляти його як симпатика того режиму, що поневолює Україну. Це там роблять і досі, і тому стільки писань проти моєї праці про „Стефаника — співця української землі", а не московської колонії. В 1940 році бібліограф зареєстрував аж 19 пунктів про Стефаника. Ця моя правда про те, як там шанували Стефаника і чому це робили, заболіла Москву, і — послушний їй Микитась старається „науково" висмівати мене, закидаючи дивовижні речі, не даючи жадних на це доказів.

2. Микитась гадає, що у вільному світі пишеться все за гроші і написав, що Луців за свою працю про Стефаника дістав „товстосуму" та похвалу „націоналістичного найманця на кшталт обершефа лихозвісної газети „Свобода" А. Драгана, — який прилучив до книжки післямову від видавництва". Микитась не знає, що у вільному світі майже всі автори видають свої праці своїм коштом, і щасливі тоді, коли їм хтось видасть книжку, даючи як гонорар кілька, чи кільканадцять примірників їхньої книжки.

3. Микитась твердив, що він „відкидає й спростовує ворожі домисли, наклепи та фальсифікації" і дає „об'єктивну науково-обґрунтовану оцінку спадщини В. Стефаника". Про цей „об'єктивізм" ми будемо писати в наступних пунктах, тут тільки зазначимо, як він виглядає в твердженні Микитася, чому Стефаник зірвав зв'язки з Києвом. Про це ми вже писали; наводячи пояснення Стефаникового сина Юрія, який в тридцятих роках був дорослою людиною і розумів свого великого батька. Микитась вмовляє в нас, що це не жахливий терор в Україні і не спричинений Москвою голод в Україні вороже настроїв Стефаника проти тодішнього режиму в Україні. Микитась вмовляє в нас, що основною причиною розриву була польська диктатура Ю. Пілсудського. Хто в це може повірити?

4. Підсовєтський критик твердить, що „буржуазно-націоналістичні інтерпретатори грубо фальсифікують зміст воєнних новель Стефаника — спотворюють ідейний задум цих творів, філософське, моральне і естетичне їх звучання". Стефаник був в цих воєнних творах проти „протиімперіялістичного розбою" і антимілітаристом. Але Микитась не хоче знати того, що це не тільки я, а і „товаришка" Олександра Бандура в окремій книжці „Василь Стефаник", Львів, 1956, ст. 96-97 нарікає на те, що Стефаник „ідеалізує січових стрільців, які в руках контреволюції були по суті зброєю в боротьбі за утвердження панування буржуазії над трудящими". „Товаришка" Бандура так написала і „товариш" Микитась не б'є її за це, тільки висміває „буржуя" Луцева за подібне становище, а вчені доктори — рецензенти і редактори під фірмою Академії Наук це все схвалюють. Свої своїх не пізнають в цій совєтській „об'єктивній" науці...

(Продовження буде)

Український День у Каліфорнії

Українським Днем присвяченим 200-літтю постання Америки та 100-літньому ювілею українського поселення в Америці українська громада в Сан Франціско долучилася до загально українських святкувань, цих знаменних історичних подій в інших містах стейту Каліфорнії. Свято відбулося 26-го вересня ц. р. на естрадній сцені в надзвичайно гарному парку Голден Гейт перед сотками українських та інших глядачів, які відвідують цей парк та різні музеї у святкові дні. Організатором цього відзначення був місцевий Відділ Українського Конгресового Комітету, що його головою є Михайло Цар, керівництво програми Віра Шавлач а конферансьє — Оксана Сидорак. Мистецькі точки, які склалися на програму виконували Паркова Оркестра, яких 40 дутих інструментів, танцювальний ансамбль Надії Прокопів з Льос Анджелесу та хор Союзу Українок ім. Лесі Українки в Сан Хозе. Роберт Гансен, дирігент оркестри в заключному слові програми сказав, що ще не бачив такої гарної програми на цій сцені. Паркова оркестра — єдина в Америці, яка дає естрадні концерти кожного святочного дня безперервно цілий рік. До її репертуару належать речі, що їхні ноти вже раніше придбано старанням відділу УККА, а інші ноти вишукав сам дирігент оркестри в творчості чужих композиторів, які опрацювали українські пісенні матеріяли, як наприклад мадярський композитор Бейла Барток або „Слов'янські Танці" чеха Антоніна Дворжака.

Український танцювальний ансамбль з Льос Анджелесу виступав з різноманітним репертуаром танків, ліричних, характерних, жартівливих, побутових, до драматично-героїчних: від швидких та дрібних танків карпатських верховинців до розмашистих, бравурних танків степовиків, що часто межують з акробатикою. Ось перелік назв деяких танців: „Привіт з України", „Коломийка", „Верховина", „Козачок Подільський", „За річкою", „Тропотянка", „Квіти України", „Запорізький герць" та „Гопак". Танці були в супроводі акордіона, посиленого гучномовним устаткуванням. Виступи танцювального ансамблю викликали зацікавлення фотографів з нерухомими апаратами та спонукали до невгаваючих оплесків вдячних глядачів. Другим українським ансамблем що взяв участь в цьому концерті був хор пань Союзу Українок, його голова — п. Віра Зубрицька, в складі: Люба Бодрук, Ольга Візір, Віра Зубрицька, Галя Маренін, Стефа Меркело, Ірена Недашківська, Оксана Сидорак, Анна Столець, Віра Шавлач, дирігент. Акомпанювали хорові А. Базальська, клявір та Г. Гайбарзумян, акордеон. Хористки виступали в стилізованому народному строї, чорних сукнях та вишиваних блюзках. Хор виконав пісні сучасного репертуару: „Мої ясени", „Понад Прутом", „Коломия моя", „Циганочка" та „Ой ти струмочку". Пісні, що їх виконано в гарній мелодійній стилізації та з мистецьким відчуттям нагороджено рясними оплесками, до чого немало причинився теж гарний зовнішній виступ хористок. Вступне слово по-англійськи виголосила Ірена Й. Цар, коротко накреслюючи історію українського поселення в Америці, тяжкі життьові умови, які змушували українців покидати рідну батьківщину, та їхні причини до розвитку американської системи життя.

Під час концерту на сцені сиділа почесна президія заступників церковних та світських організацій, а з високої щоглі повівав синьо-жовтий прапор. Дві години концерту пройшли швидко та незамітно і вони залишаться у присутніх милим спогадом та насна... до дальшої праці. Танцюрис... там з Льос Анджелесу належить вдячність від Сан Франціськанців, що вони не пожаліли часу та труду та своїм виступом збагатили цю урочистість.

Тарас Лукач

Відбулося посвячення пам'ятника на могилі Миколи Понеділка

Пам'ятник сл. п. Миколи Понеділка, проєкту інж. А. Сумика.

Не хочеться вірити, що серед нас вже немає всіма любленого і все милобачного Миколи Понеділка, який нас не раз радував, веселив та оживляв своїм глибоким ліричним словом. Воно все було творче сповнене внутрішніх переживань і виплывало з його серця та душі. На жаль, це сумна дійсність, бож по волі Божій Микола Понеділок перенісся в інший світ — світ Всевишнього, а на його могилі, із-за дбайливости Юрія Стефаника та друзів виріс оригінальний пам'ятник. Справді, це невідкладувана втрата, бож в особі Миколи Понеділка ми мали надзвичайно чесну та милу людину з непересічним літературним талантом, який творив для непромінальної скарбниці української культури. Твори його були випещені, глибоко осмислені, в них були журба і радість, холод і затишний куток, самота й товариство, любов і надія — все те, що складається на людське життя, себто чим жив Микола Понеділок. Можна поставити твердження, що Микола був сприємливий і люблений всіма, так за його життя, як і після його передчасної смерти. Про це говорять багатолюдні похорони, як також багаточисленна присутність його друзів, приятелів та любителів його творчости під час посвячення пам'ятника 12-го вересня ц. р. на Баунд Бруку.

Посвячення пам'ятника довершив митрофорний протоієрей о. декан Богдан Желехівський у сослуженні протопресвітера о. Ф. Шпаченка, які відправили Панахиду. Після посвячення о. Б. Желехівський виголосив слово у пам'ять Миколи Понеділка, вказуючи на його багатотрудний життьовий шлях. Над могилою теж промовляв голова „Слова" Остап Тарнавський, підкреслюючи творчий шлях Миколи у літературі. Це, ці здобутки його творчости, що залишаться і будуть пригадувати його світлу пам'ять і передаватиму цю пам'ять про нього з роду у рід.

Проєкт пам'ятника належить інж. Августинові Сумикові, а виконання в камені — Безсоніву. Проєкт пам'ятника є оригінальний. Він складається з трьох частин: надгробної плити, що покладена на площину могили, постаменту і вертикальної плити. По середині плити, в горішній частині зроблено отвір — виріз, у якому приміщено погрудля Миколи Понеділка роботи покійного Сергія Литвиненка. Погрудля було виконане у мовлному віці Миколи і тому вираз обличчя представлений дещо відмінно, як ми звикли в останньому часі його бачити. На поземій плиті є вирізьблена книжка з написом його твору „Зорепад". Пам'ятник виконано з гарного чорного мармуру і він композиційно добре згармонізований.

Після надгробних відправ й промов у приміщенні місцевої залі відбулася тризна, яку відкрила, вітаючи зібраних і нею опісля керувала в імені Об'єднання Письменників „Слово" і приятелів Уляна Любович, яка сама також близько дружила з Миколою. Тризну розпочато молитвою, яку провів о. Богдан Желехівський. Так на посвяченні пам'ятника, як і на тризні було багато учасників з різних місцевостей і то не тільки письменники, але й визначні українські громадяни. Після перекуски з промовами на пошану Миколи виступили: почесний голова Об'єднання Письменників „Слово" проф. Григорій Костюк, голова Спілки Українських Журналістів Ольга Кузьмович, від кредитівки і православної громади Петро Крамаренко, від друзів, а також Об'єднання Демократичної Української Молоді д-р Євген Федоренко, Михайло Черешньовський, адв. О Германюк, Григ. Яремчук й інші. Промовляючи, Ізидора Борисова відмітила, що Микола умів своїми вдумливими виступами зворушувати. Таке враження залишилось у Борисової відтоді, коли його вперше почула. На закінчення говорив ініціятор й організатор посвячення пам'ятника й тризни на пошану Миколи, Юрій Стефаник, з Едмонтону, дякуючи всім, що прийшли пом'янути світлої пам'яті Миколу.

Хоч Микола Понеділок не мав тут на чужині ні ближчої, ні дальшої родини, яка б могла зайнятись його справами, але зате мав щирих друзів і приятелів, які зайнялись упорядкуванням його туземних справ — поставленням пам'ятника, підготовою посвячення і тризни. Тут у першу чергу треба назвати вже повище згаданого Юрія Стефаника, який солідно й дбайливо сповнив останню волю Миколи. Поруч з ним підготовою займались: Іван Керницький і Уляна Любович та Роман Маланчук від Об'єднання Письменників „Слово", дир. Андрій Заліско від кредитівки, Михайло Івасівка й інж. А. Сумик від приятелів. Гідно та достойно пом'янули Миколу Понеділка під час посвячення пам'ятника на його могилі у Баунд Бруку.

М. Галів

ІГОР КАЛИНЕЦЬ НАЗИВАЄ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

вітання поетові Романові Кудликові. Багаторічне поетичне мовчання останнього, як це не парадоксально, свідчило про те, що він живий. Із червневої книжки „Жовтня" я зрозумів, що моє привітання, якщо й навіть його передадуть, вже не дійде до поета.

Не стану досліджувати глибини медитацій „Ленінської школи", яким розпочинається (нечітко) добірка, але завважу, що в одному з клясів цієї школи „навчаюся" вже 4-й рік (не так багато у порівнянні з тими, що проходять 25-річний курс). Школа (хочу доповнити) була створена 5 вересня 1918 року ленінською постановою про червоний терор і, як бачимо (шкода, що вже не побачить Кудлик), діє до днесь. Скільки мільйонів жертв коштує мому народові екзамен на виживання і ствердження, у недавньому минулому (нечітко) добре знав покійний.

Можливо, скажуть, що я передчасно поховав свого друга, адже лірика в цій добірці (нечітко). Бо й справді!... Та коли оглянуся по „Жовтні", ніяк не визбутися враження кладовища... Ось поруч мого приятеля лежить якийсь графоман із Тернополя — Вол. Вихрущ. Далі ті, що недавно живого Р. Кудлика, а саме з М. Осадчим, І. Світличним, Іриною Стасів, Є. Сверстюком, Різниковим... Кудлик і Вихрущ — чудове сусідство! Бо як на мене, я волів би лежати десь ближче О. Зерова „на цвинтарі утрачених ілюзій" (В. Симоненко).

Трохи далі на алеї ім. Я. Галана впокоївся Тарас Мигаль, але його дух ніяк не заспокоїться — на цей раз прагне смерти кардинала Й. Сліпого, нагадує про його поважний вік. У кінці п'яного хіхотіння, яке журнал називає памфлетом, паплюжиться (нечітко) перебування Йосифа Сліпого в ув'язненні 1940-1950 роках. Особливо стубрувало лавреата премії Галана, що Сліпий згадує про те, „що в Сибірі був позбирав кількакадцять шаф сибірських комах, метеликів, тощо". Дух Мигаля бісениться: „як тоді розуміти „мученицьке" життя митрополита? Тюрма і метелики?" Тарас Мигаль теж у 1940 роках був у совєтських концтаборах — і належить до тих небагатьох щасливців, що вижили (правда, щоб вмерти зразу ж на волі) — я маю ніяку силу згадувати за цей підвиг. Митрополит не тільки вижив, але й вижив незламним, гордим, так і не поцілувавши пантофлі кремлівського папи. Це двічі подвиг! У жахливих умовах таборів і заслання створює двотомну історію української церкви, займається ентомологією... Так, гідний подиву подвиг! Не з того би глузувати громадянину Мигалю — „Ой, як твій дух оса тель" (Тичина).

А от ще могилка зі села Ходович, стрийського району — „народна" пісня у збірці „пісні великої вітчизняної війни" — „старенька ненька"... — плюгавенька препарація з двох живих ще (бо співають навіть у таборі ВС-389/35) пісень. Перші дві строфи вихоплені з одноіменної пісні і умертвленої операцією-пересадженням слів „московський" на „німецький". А третя строфа вирване живцем з тіла оунівської пісні про Юрія Лопатинського (члена Центрального Проводу), складеної ще в 1940 році. Тут теж у другому ряду не обійшлося без скальпеля. З огляду на стислість не можу позволити собі на пам'ять навести обидві предовгі пісні — їх тексти давно не були опубліковані у збірках українських повстанських пісень, видання ОУН в 1940 роках. Вертаючись до мертвого тіла пісні у „Жовтні", можу промовити „мертвому праху — жадна жива душа у такому вигляді тобі не заспівас".

Живим серед мертвих видається хіба Яків Головацький, що ще в минулому столітті покинув наш світ — його твір „Мандрівка по Галицькій та Угорській Русі" міг би стати взірцем не тільки романтизму, як подає редакція, а передусім реалізму, якого уникають наші покійники. Але саме ім'я Якова Головацького, „людини, яка зрадила чисті ідеали „Руської трійці" і метнулась на схилку літ у табір ренегатів, — могло б стати осторогою і для моїх сучасників: живі не забувайте рукопис з тими дані. Проминаю ще ряд могилок, про які не хочеться згадувати, знову повертаюся до того, що звалося моїм другом. У журнальній хроніці знаходжу таке: „Біля пам'ятника Ільїчу відбувся мітинг, на якому власні* твори, присвячені великому вождю, рідній партії, читали Р. Братунь, М. Романченко, Р. Любківський, А. Буличова, М. Петренко, Р. Кудлик, В. Романюк, І. Гущак".

Хіба може згадуватись живий серед мерців? „Хай мертві самі ховають своїх мертвих!"

* Зверніть увагу, власні, а не чужі!

Ігор Калинець

30 червня, 1976.
Урал

В Ню Йорку відбувся бенкет...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

представник Централі УККА, та д-р Володимир Михайлів — голова УВФ.

У мистецькій програмі Бенкету був виступ ансамблю Школи Кобзарського Мистецтва ім. К. Мисевича зі солісткою Валею Жила-Налийвайко. Виступ молодих бандуристів зі солісткою залишив зворушливе враження на всіх учасників Бенкету.

З окремими привітами — словом виступили: о. прот. В. Базалевський, о. Шевчук, мгр І. Винник — УККА, та майор М. Скорупський від Ц.У. ОДВУ. З нагоди Бенкету-Зустрічі наспіло ряд привітів від різних організацій та установ. Основною точкою програми Бенкету була доповідь голови ПУН ред. О. Ждановича на тему: „Російські дисиденти і наше ставлення до них". У своїй доповіді голова ПУН ствердив:

1. Російський народ великий і небезпечний. Ми маємо однакове право розуміти його дані, але і ненавидіти як окупанта.

2. Наші відносини не можуть вирішуватися тільки „залізом і кров'ю", але і політичними засобами.

3. Розуміння росіянами української проблеми випливає із конфронтації силових чинників і зміна їхнього ставлення можлива тоді, коли боротьба в Україні доведе їм, що ми справді нація, якої не поставити на коліна, ані не обдурити.

4. Росіяни мусять побачити, що не лише тисячі у концтаборах, але вся українська нація бореться за самостійність.

Бенкет, що відбувся у дружній атмосфері та пройшов з повним успіхом, закрив заключним словом майстер церемоній Павло Дорожинський, а о. С. Шевчук заінтонував молитву „Боже Великий", яку відспівали усі учасники Вечора.

З життя парохії в Озон Парку

Дня 3-го жовтня ц. р. громадяни української католицької парохії під опікою Покрови Божої Матері в Озон Парку, Ню Йорк відзначили 25-ліття священства свого душпастиря, о. крилошанина Любомира Мудрого. Обраний для влаштування цього свята Комітет приготовив коротку мистецьку програму і святковий обід. Свято вшанував своєю присутністю Преосвященний Йосиф Шмондюк, єпископ Стемфордський, який президіював із 94-літнім отцем Петдором Часвом на молебені до Божої Матері. Молебень о год. 3-ій по полудні відправили: Ювілят разом із отцями Климентом Приймою, Петром Федорчуком, Юрієм Біньковським та присутніми парохами сусідніх римо-католицьких парохій о. Адессою та Романовським. Під час молебня виголосили проповіді: о. прелат Климент Прийма українською і о. декан Петро Федорчук англійською мовою — про заслуги о. Ювілята як священика і громадянина.

Після молебня парохіяни та їхні знайомі, заповнивши церковну залю привітали входячих Преосвященного Йосифа, отців духовних та о. Мудрого з його матір'ю та сестрою Дарією. У мистецькій програмі парохіяльний хор під дирігентурою Богдана Крушельницького відспівав три релігійні пісні: „Отче наш", „Через поле широкеє" і „Богородице Діво". Голова Святкового комітету, д-р Василь Лев, висказуючи радість із сьогоднішнього потрійного свята, а саме: Опікунки парохії, Покрова Божої Матері, прибуття на звеличання свята Преосвященного Йосифа і Ювілею улюбленого парохіянами душпастиря Отця Любомира, привітав Преосвященного Йосифа, отців, о. Ювілята і його родину та парохіян та гостей. У промові українською мовою подав характеристику отця Ювілята, як ревного священика, слуги при Божому престолі продовж 25 років, проповідника, виховника і скорого на допомогу кожному, хто потребує її в парохії, в громаді, дома, в шпиталі та приюті, його вплив на парохіян і громадян околиці, патріота, що служить Церкві і Народові. Промову такого самого змісту сказав англійською мовою Павло Круг, поштовий контролер, перший заступник голови комітету. Опісля двоє учнів Школи Українознавства, Ляриса Скомська і Михась Левицький, віддеклямували привітальний віршик, вручили Ювілятові квіти. Так само вручили квіти учениці балетної школи проф. Уляни Шмериковської, Наталка Гончаренко, Соня Кульчицька, Дарка Мудрик і Христя Проців, вивонавши хоровід „Тихо над рікою". Дві сестрички і брат Гарматї виграли на бандурі, приспівуючи, народні пісні.

Коли скінчилася мистецька програма, Преосвященний Йосиф поблагословив трапезу, бажаючи присутнім здорового спожиття обіду і приємних хвилин. Тостмастри Павло Круг і проф. Роман Мізур обняли провід наступної частини, представляючи присутніх гостей за головним столом і запрошуючи до промов о. прелата К. Прийму і о. декана П. Федорчука, які говорили про заслуги о. Ювілята для нашої Церкви і громади. Слово про важливість духовного стану, так дуже важливе для нашої Церкви, сказав Преосвященний Йосиф. Згодом тостмастри представили членів Святкового комітету і представників місцевих релігійних і світських організацій, з яких деякі виголосили відповідне до хвилі слово. Вкінці промовив о. Ювілят, висказуючи радість і подяку за виявлену йому його парохіянами пошану, подякував Преосвященному Йосифові за його прибуття на ювілейні святкування, отцям сусідам за участь і гарні слова признання, родині і гостям та Комітетові за зразкове влаштування цього свята. Многоліттями, що переплітали святкові хвилини свята виповнено й закінчено ювілейне свято на честь дорогого пароха, о. крилошанина Любомира Мудрого.

Член Ювілейного комітету, проф. Тиміш Білостоцький склав і видрукував гарну книжечку про життя і діяльність о. Л. Мудрого, його працю в нашій парохії, історію парохії, помістивши світлини з життя Ювілята, Впреосв. архиєрея, Митрополита Кир Андрея, Блаженнішого Патріярха Йосифа, Митрополита Амвросія, Преосвященного Йосифа. Крім того, помістив лист, співця покійного, єпископа Кир Василія Гопка з 7.6.1976 р. із подякою за допомогу йому та благословенням. Ця брошура варта уваги з огляду на форму і зміст.

В. Л.

Богдан Нижанківський у Філядельфії

На літературному видавничому ринку великий застій. Немає, правда, статистики, щоб довести це цифрами, проте всім, хто цікавиться українськими літературними справами, не трудно помітити, що в порівнянні із минулими роками число видань з української літератури на еміграції значно змаліло. І не дивно: коло читачів щораз зменшується, кошти друку зростають із застрашаючою швидкістю, розполітикована українська громада з усіх громадських справ найменше уваги приділяє справам української літератури. Чи треба дивуватися, що талановиті письменники зневохочені трудношами й громадською байдужістю перестають писати, а навіть якщо і пишуть, то резигнують із дон-кіхотської боротьби з вітряками — із сумнівної вартости привілею бути фундаторами й видавцями своїх власних творів?

На такому тлі і в такій атмосфері вийнятковою та незвичайно радісною подією є поява на книгарському ринку не одного, а двох високовартісних літературних творів передового представника української еміграційної літератури Богдана Нижанківського-Бабая. У 1975 році під фірмою Об'єднання Українських Письменників ,,Слово'' появилася повість Нижанківського ,,Свято на оселі'', що є знаменитою сатирою на сучасний еміграційний побут, а ось цього року видавництво ,,Сучасність'' випустило у світ велику нову поетичну збірку Бабая ,,Каруселя віршів'', що у ній — за словами самого автора — включені ,,лірика, сатира, гротеск, придибашки, баляндраси, словокрутки, присікання та чиста правда''.

З нагоди появи цих двох книг Об'єднання Українських Письменників ,,Слово'' влаштувало у Філядельфії 18-го вересня ц. р. літературний вечір Бабая-Нижанківського. (Подібні вечори відбулися вже раніше з великим успіхом у Ню Йорку та в Детройті). У Філядельфії програмою проводив голова Об'єднання Українських Письменників ,,Слово'' Остап Тарнавський. Він теж подав характеристику сатиричної творчости Нижанківського, нав'язуючи до старих традицій сатири, зокрема ж до римського сатирика Петронія. Вірші Бабая читали колишні акторки львівського театру, Ліза Шашаровська-Чепіль та Евдокія Дичко-Блаващька. Культура слова та повна зрозуміння і відчуття для багатовимірних віршів Бабая інтерпретація цих двох акторок допомогла наблизити поета до слухачів. Письменниця Уляна Любович у дотепній формі розповіла про перші дуже різноманітні і часто суперечливі реакції читачів, зокрема молодих читачів, на книжку Нижанківського ,,Свято на оселі''. Своїм монтажем Уляна Любович з місця нав'язала контакт із публікою та розбудила велике зацікавлення новою сатиричною повістю. Письменник Іван Керницький, що як і Бабай спеціялізується в гуморі й сатирі, прочитав веселий фейлетон про письменників-гумористів у небі. У програмі вечора брав участь і сам автор Богдан Нижанківський-Бабай, що постійно живе у Детройті. Філядельфійська публіка прийняла письменника незвичайно тепло. Він прочитав розділ із книги ,,Свято на оселі'', а на закінчення теж серію віршів із нововиданої своєї збірки. Справжня літературна сатира — дуже вимагливий жанр і вона ставить певні вимоги і до читача, і до автора: передусім вимагає вміння бачити у кривому дзеркалі не лиш свого ворога чи приятеля, але й самого себе. Богданові Крижанівському притаманні трагікомічний погляд на життя та сердечне тепло для людини.

Літературний вечір Богдана Нижанківського зібрав не надто велику (біля 90 осіб), але добірну публіку, що легко знайшла контакт із виконавцями програми та розкупила після вечора нові книги письменника.

(-ем)

Ми всі мусимо стати в обороні проф. Олега Підгайного

Щойно довідався я про справу професора Олега Підгайного, який став жертвою червоної дискримінації.

Я знав батька Олега, широковідомого публіциста і діяча Семена Олександровича Підгайного, автора відомих книг ,,Недостріляні'' і ,,Українська інтелігенція на Соловках''. Багато людей пам'ятають родину Підгайних з таборів в Німеччині. Маленький Олег, як той Тарас, ділив долю і недолю із своїми батьками, шукаючи кращої долі.

Сьогодні Олег Підгайний є професором американського університету. Я читав його наукові праці, чув його виступи на американських наукових конференціях. Олег є людиною, науковцем, яким може гордитися кожна інтелігентна, дозріла громада.

Та ворожі, руйнуючі сили, які хочуть знищити вільну Америку, спершу нищать нас, тих хто знає, що таке неволя. Нищать нас поодинці, підступно. Наші люди пам'ятають мою справу. Я був звільнений з праці в американському університеті, в подібний, підступний спосіб як проф. Олег Підгайний. Моя справа вже продовжується чотири роки і ще не закінчена. Я пройшов вже двадцять судових інстанцій, починаючи від найнижчого, до Найвищого Суду Америки. В наслідок цього, я мав два серцеві удари, тяжку операцію і тричі довший час перебував у шпиталях в критичному стані.

Тепер я знову міцно стою на своїх ногах. Я маю працю в одному з найкращих університетів, поскільки моє здоров'я дозволяє. За мною стоїть чесна, трудова вільна Америка. Я справи не залишу доки несправедливість не буде направлена.

Тяжко описати, що я пережив за ці чотири роки. Я не кричав і не робив розголосу тому, що в Україні Мороз і наші брати мужньо стоять за свободу під ворожою окупацією. Я не хотів щоб моя справа була інтерпретована так, щоб їм пошкодити. Я не просив допомоги в української громади, хоча мої судові справи досьогодні коштують понад 200 тисяч долярів. Я допомоги не потребую. Моя справа є на добрій дорозі.

Сьогодні, я закликаю українську громаду стати в обороні Олега Підгайного. Олег виріс як маленький Тарас. Він боронив наше ім'я, стояв за нашу справу. Станьмо в його обороні! Наші маєтки і великі конта в банках будуть нічого не варті, якщо ми дозволимо на несправедливість над Олегом Підгайним.

Наш Український Конгресовий Комітет мусить стати в обороні Олега Підгайного. Світовий Конгрес Українців також мусить сказати своє слово.

Маючи досвід, я хочу сказати: Дорогий Олег Семенович, не зневірюйся. Америка з тобою. Ти виграєш, бо Американська Україна також з тобою. Я стаю до твоїх послуг і в твоїй обороні.

Проф. д-р Філімон Колтунюк

Започаткування шкільного року в школі ім. К. Антонович

Вінніпег (ОУПС). Школа Малювання і Рисування ім. К. Антонович відмітила початок навчання у шкільному році 1976/77 окремою імпрезою, а саме показом світлин з подорожі по Греції та Італії учительки школи та її чоловіка — п-ва М. Сокульських. У неділю 17 жовтня залю Народного Дому заповнили учні школи, їх батьки та гості. В імені патронату школи відкрила вечір Галя Столяр, вітаючи присутніх та дякуючи М. та Я. Рудницьким за їх активне зацікавлення школою; а з нагоди їх недалекого виїзду з Вінніпегу пані Сокуль[illegible]. Пані Рудницька подякувала за увагу, підкреслюючи важливість продовження школи, яку колись започаткувала її мати. Після того вона подала короткий вступ до показу прозірок і зазначила, що конечно потрібно поїхати до Греції, щоб власним досвідом відчути це джерело цивілізації західнього світу. Далі присутні з цікавістю оглядали знімки з Крети, Мікен, Атен, Делф, Коринту, Епідавру та Італії, ставлячи М. Сокульському різні запитання. На закінчення д-р Я. Рудницький подякував за цікавий вечір, а присутні за чашкою кави ще довго ділилися своїми враженнями з приємної та культурної імпрези.

Створено Об'єднання б. Вояків 2-ої Дивізії УНА

Дня 3-го квітня ц.р. у Ньюарку, Н.Дж., на пропозицію і заходом ініціятивної групи створено Об'єднання б. Вояків 2-ої Дивізії Української Національної Армії. Скликані Основуючі Збори б. Вояків цієї ж Дивізії одноголосно прийняли пропозицію створення такого Об'єднання.

Для того, щоби не було непорозуміння хочемо пригадати нашим читачам, що 2-га Дивізія УНА це не переформована після боїв під Бродами Українська Дивізія „Галичина", як це мильно дехто розуміє. Тут мова про самостійну Дивізію УНА, що створилася в рамках УНА, і яка відограла своєрідну ролю у наших визвольних змаганнях в часі Другої світової війни.

2-гу Дивізію УНА створено заходом Українського Національного Комітету на початку 1945 р. як складову частину УНА. Ядро новозорганізованої Дивізії творила Протипанцерна Бригада „Вільна Україна", від чого пішла й назва цілої Дивізії. Перші курені 2-ої Дивізії складалися з вояків-українців, полонених з Червоної армії та з допоміжних батальйонів. Опісля доповнено склад Дивізії робітниками-українцями, які перебували на терені Німеччини. Особисто 80 відсотків складу Дивізії творили українці зі східніх областей і 20 відсотків вояки, які походили з майже всіх західніх областей України.

До формування 2-ої Дивізії УНА, наказом головнокомандуючого УНА генерала П. Шандрука покликано полковника П. Дяченка, пізнішого генерала і командира Дивізії. Дивізія формувалася і переходила свій перевишкіл в околицях Берліну в місті Німек. Другий перевишкільний табір Дивізії був в місті Гляц, також в околиці Берліну.

2-га Дивізія УНА, від самого початку її творення підлягала виключно Головнокомандуючому УНА, ген. П. Шандрукові, який присвячував їй дуже багато уваги і часто відвідував її вишкільні табори.

Новостворена 2-га Дивізія, вже 8 квітня 1945 р., склала присягу на вірність Українському Народові і Українській Державі. Під час цього незабутнього торжества ген. П. Шандрук між іншим звернувся із дуже знаменними словами до вояків і старшин 2-ої Дивізії: „честь вам, бо ви є перша бойова частина УНА, яка складає присягу на вірність Україні".

При 2-ій Дивізії не було жадного німця, навіть зв'язкового. Вся команда впорядку та бойові прикази подавалися виключно по-українськи. Всі звіти Штабу Дивізії передавано прямо до Штабу УНА, звідкіль тільки приходили всі прикази.

Дня 27-го квітня 1945 р. перевишколену частину 2-ої Дивізії введено у тяжкий бій в околиці Бавцену, проти наступаючої Червоної Армії, а опісля переведено дещо на північ і введено в бій проти польської дивізії ім. Т. Косцюшки. На тому відтинку Дивізія звела дуже важкі бої з поляками, завдавши їм великих втрат і прорвала фронт на широкому відтинку. В руки наших вояків попала велика скількість боєприпасів, зброї і амуніції, а зокрема багато сотень ворожих вояків. Проломивши фронт, наша Дивізія переможно просувалася на Схід.

Але якраз у цей час проголошено капітуляцію Німеччини. Здемобілізовані і перевтомлені німецькі вояки кидали зброю і панічно відступали, відкриваючи Червоній армії свобідну дорогу на Захід. У новій ситуації, що створилася, Штаб 2-гої Дивізії дав наказ всім своїм частинам маршувати в бойовому порядку зі зброєю на Захід і перейти ріку Ельбу. Але це завдання вже не було легко виповнити, бо хоча війна вже закінчилася, ворог намагався відплатитись воякам 2-гої Дивізії за розгром польської комуністичної дивізії ім. Т. Косцюшки. Большевицькі літаки, ескадра за ескадрою, низькими полетами, на протязі цілого дня скидали бомби на наші відступаючі частини.

Перехід через Ельбу також був дуже важкий, бо там вже були частини Червоної армії. Тільки малими групами наші вояки переходили ріку. Багатьом з них вдалося передістатися до Баварії, але деяке число друзів попало в руки ворога.

Об'єднання Вояків 2-ої Дивізії УНА поставило собі за мету звернути увагу нашого суспільства на деякі маловисвітлені події з наших визвольних змагань з періоду Другої світової війни. Об'єднання підготовляє видання історії 2-ої Дивізії, як також спогади колишніх її вояків.

Свою працю Об'єднання старається поширити на всі країни, де перебувають колишні наші Вояки.. Під цю пору вже творяться станиці нашого Об'єднання у різних осередках нашого поселення. Адреса Об'єднання:

United Former Soldiers of
the 2nd Division UNA,
140 Prospect Ave.,
Irvington, N.J. 07111.

Роман А. Теодорович

Ювілейна Курінна Рада 2-го Куреня УПС „Ті, що греблі рвуть"

З нагоди 50-літньої річниці одного з найстарших пластових куренів 2-го Куреня УПС ,,Ті, що греблі рвуть'' відкрито в суботу, 9-го жовтня ц. р. о год. 12:30 по полудні в Пл. Домі в Ню Йорку Ювілейну Курінну Раду. На цю зустріч з'їхалося 65 пластових сеніорок, в цьому числі кілька основоположниць куреня. Курінну Раду відкрила Г. Коренець, курінна — повна посвяти і муравлиного труду для добра Пласту впродовж 50 років. Хвилиною мовчанки вшановано пам'ять членки куреня пл. сен. Богдани Салабан, яка відійшла на Вічну Ватру в серпні ц. р. Відчитано привіти від пластових проводів та неприявних членок. На порядку нарад були звіти уступаючого проводу і плавень, — то є курінних осередків, які є по більших містах нашого поселення. Звіт з акції ,,Допомоги Ближньому'' заподала О. Козак, а звіт із збіркової акції на потреби Сарселю — І. Пежанська.

О год. 3:30 по пол. відбулося посвячення прапора 4-го куреня УСП ,,Ті, що греблі рвуть'', в якому сеніорки взяли зорганізовану участь. Увечері відбувся Ювілейний Бенкет-зустріч з нагоди 50-річчя Куреня в Ню Йорку в Шератон готелі. В часі банкету висвітлено прозірки з життя куреня за час його 50-літнього існування. Цей вечір пройшов у дуже приємному, [illegible] настрою.

В неділю вранці продовжувалися звітування. Про ,,Школу Булавних'' для вишколу юнацьких виховниць звітувала Ю. Горбачевська. Звіт з підготови видання Ювілейної Книжки у пам'ять членки основоположниці Куреня сл. п. Цьопи Паліїв, заподала голова Редакційної комісії О. Кузьмович. По дискусії над звітами уділено уступаючому проводі абсолюторію. Відтак приступлено до вибору нового проводу, в склад якого увійшли: Г. Коренець, Перша гребля, яка очолює курені УСП та УПС; Л. Волинець, Курінна; І. Кравців, С. Андрушків, заст. Курінної: О. Бачинська, секретар; М. Рудик, М. Боровик, скарбники; і Г. Кутко, провідниця плавні самітниць. Намічено на будуче плян праці. Для придбання готівки на видання Ювілейної Книжки рішено урядити виграшу Куреня. На цю ціль наші мистці подарували свої картини і кераміку. Відтак, схвалено продовжувати акцію в обороні політичних в'язнів.

В неділю по пол. урочисто відзначено 50-ліття Куреня. Г. Коренець відкрила цю частину свята спільною пластовою присягою, а відтак заподала докладну історію Куреня. Доповідь на тему нашого шкільництва в Америці виголосила Ф. Любинецька, а О. Кузьмович — про стан Пласту в країнах нашого поселення.

На цьому закінчено Курінну Раду [illegible] гимном.

Оксана Бачинська

120.000 східніх німців внесли подання про візи

(І. Дидолич). — Журнал „Шпіґель" повідомив, що за минулий рік коло 50,000 до 120,000 німців із Східньої Німеччини внесли прохання дати їм візи на виїзд. Західні дипломати й працівники організації прав людини у Східній Німеччині звертають увагу на помітну зміну серед населення Східньої Німеччини: вони позбулися своєї колишньої боязливости й попросту безпосередньо домагаються права на виїзд. Деякі з тих, що безуспішно по кільканадцять разів вносили такі подання, тепер звертаються до Об'єднаних Націй. Шістдесят сім людей з окружного міста Різа над Ельбою підписали прохання і вислали до Організації Оборони Людських Прав, у якому заявляють, що не одержали ніякої відповіді від властей у справі їхнього подання про візу еміґрувати. Знавці відносин у Східній Німеччині подають різні причини, чому східні німці, головно молоді люди, сміливіше виявляють своє бажання еміґрувати із Східньої Німеччини. Треба признати, що відношення влад Східньої Німеччини до тієї справи стало дещо ліберальніше у зв'язку з відпруженням. Завдяки умові між Західньою і Східньою Німеччиною мільйони західніх німців мали нагоду відвідувати своїх рідних у Східній Німеччині. В умові сказано, що розлучені сім'ї можуть наново злучитися, як теж у випадку шлюбів і похоронів близьких рідних можуть брати участь. Східньо-німецькі власті видають подорожні візи до Західньої Німеччини. Робітники, брак яких дуже відчувається у Східній Німеччині, часто зустрічаються з труднощами для виїзду, зате емеритам приходиться легко одержати подорожню візу, або навіть назавсіди покинути Східню Німеччину.

Тексти Гельсінкської декларації про свобідніший обмін людьми і думками дістались в руки східніх німців. Ті документи були видруковані в Західній Німеччині й їх Організація Прав Людини висилає до Східньої Німеччини тим, що зажадають того. В документах тих м. ін. зазначено, що сиґнатори Гельсінкської декларації (Східня Німеччина теж підписала цю декларацію) мають обов'язок розглянути бажання своїх громадян у справі еміґрації. Дуже велика частина 17-мільйонового населення Східньої Німеччини слухає програм західньонімецької телевізії й радіо, тому визнається у справі прав, які їм належаться на основі міжнародних умов, що їх підписав їхній уряд.

Цей рух у справі еміґрації серед східніх німців призвів до деяких неґативних наслідків. Представник Організації Прав Людини у Франкфурті заявив, що деяких мешканців міста Різа, які підписали петицію, переслухувала й остерігала поліція безпеки. „Шпіґель" згадує, що молодій жінці, яка внесла була подання в справі еміґрації, запропонували нове мешкання, якщо відкличе своє подання. Директор фабрики старався звільнити з праці робітника, який вніс прохання про еміґрацію. Це трапляється нерідко. Одначе в згаданому випадку робітнича юнія станула в обороні робітника, заявляючи, що він є зразковий працівник, а що хотів еміґрувати, це його особиста справа. І директор не звільнив з праці того робітника.

Тяжко сказати докладно скільки із східніх німців щастить щорічно одержати дозвіл виїхати з краю. Часто подавали їх скількість на 10,000. Яка половина з них припадає на злуку членів родини, або були це такі, що одружувалися. Багато з еміґруючих це емерити, 5,000 осіб, це ті, яким пощастило нелеґально продістатися через границю на Захід.

Вбито колишнього співпрацівника Фіделя Кастра

Сан Хуан, Пуерто Ріко. — Невідомі особи у вівторок, 26-го жовтня, застрілили тут Альда Веру Серафіна, колишнього високого поліційного чиновника в уряді кубинського прем'єра Фіделя Кастра, який в 1960-их роках зірвав з Кастром і втік з Куби. Поліція покищо відмовляється коментувати, чи Альда Веру вбили аґенти Кастра. Постріли впали з автомобіля, коли Вера йшов вулицею передмістя Сан Хуану. Протягом останніх кільканадцятьох років він був активний в кубинських організаціях за кордоном, які ворожо наставлені до комуністичного режиму Фіделя Кастра. Однак, в 1958-му році Альдо Вера брав участь в повстанні проти тодішнього кубинського диктатора Фульґенція Батісти. Провідником повстання, як відомо, був Фідель Кастро і після встановленя нового уряду, Альдо Вера Серафін в січні 1959-го року став головою поліційної розвідки. Коли, однак, Кастро почав ступати на шлях комунізму, Альдо Вера порвав з новим режимом і втік до Пуерто-Ріко.

Совєтські верховоди дальше „здоганятимуть" Америку

Москва. — Совєтські верховоди, зібравшись на сесії Верховної Ради СССР, яка розпочалася тут в середу, 27 жовтня ц.р., заповіли збільшення продукції в 1977 р., яка мала б сильно збільшити надії на скорочення часу відставання від ЗСА в економічному відношенні в кінці цієї декади, тобто в 1980 році. Врадувані цьогорічними жнивами, які згідно з промовою генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва, виголошеною раніше на засіданні ЦК, досягнуть цифер з 1973 р. і дійдуть, або навіть перевищать 222.5 мільйонів тонн зерна проданого державі, совєтські пляновики надіються на загальну поправу економічної ситуації в Совєтському Союзі ще в часі тривання цієї п'ятирічки. Голова економічного плянування Ніколай К. Байбаков заявив, що якщо не буде жадних перешкод і п'ятирічний господарський плян в роках 1976-1980 буде виконаний, то СССР перевищить в індустріяльній і сільськогосподарській продукції досягнення ЗСА з 1975 року. Однак дипломати і закордонні кореспонденти не вірять у правдивість цієї заяви, бо Байбаков порівнював совєтські цифри, які будуть досягнуті в 1980 р. з цифрами ЗСА з 1975 р., не кажучи нічого, що продукція ЗСА і інших західніх держав в 1980 року також збільшиться.

Хроніка

ГРОМАДСЬКЕ ВІЧЕ В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінґтон, Н. Дж. — В неділю, 31-го жовтня ц. р. о год. 3:30 по полудні тут в Українському Народному Домі — 140 Проспект евеню, відбудеться заходами Відділу УККА Громадське Віче. У програмі: XII Конґрес Українців Америки (оцінка делеґатів, підсумки та напрямні праці) і предложення пляну святкування Січневих Роковин.

ДИТЯЧА МАСКАРАДА В ПАССЕЙКУ

Пассейк. Н. Дж. — 18-ий Відділ СУА влаштовує тут в неділю, 21-го листопада ц. р. о год. 3-ій по полудні в Українській Централі — 240 Говп евеню, дитячу маскараду „Лісова Пісня". У програмі: Уривок з вистави „Білосніжка", гри і забави, виграші, нагороди за найкращі строї, буфет. Вступи 2 доляри дорослі і 1 дол. діти.

УКРАЇНСЬКИЙ ГАРВАРД

СТОРІНКА ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА

issued by the Harvard University Ukrainian Studies Fund, 1581-83 Massachusetts Avenue, Cambridge, Massachusetts 02138 (617) 495-4053

РІК І ЖОВТЕНЬ 1976 Ч. 6

НАШІ ВИЗНАЧНІ МЕЦЕНАТИ

Йосип і Анна Іванів — Визначні Меценати ФКУ.

З особливою увагою бажаємо нині представити нашій широкій Українській Громаді **Визначних Меценатів ФКУ,** подружжя **Йосипа і Анну Іванів з Рослин на Лонґ Айленд, Н. Й.**

Панство Іванів дійшли в своїх фінансових вкладах на розбудову **Української Вільної Науки в Гарвардськім університеті** до **$25,000.00 (двадцять п'ять тисяч долярів),** займаючи друге місце по ВШ. Д-рові **Евгенові Омельському з Клівленду.**

Скромна, працьовита українська Родина, яка належить до передвоєнної української еміґрації, від років вже засвідчувала свою всебічну готовість Україні, а знайшовши найбільш раціональний спосіб конкретної дії, — розбудови Українських Студій в Гарварді, віддали там свої найкращі можливості: безпосередню працю і фінансові засоби.

Вітаємо їх, дякуємо за їхній труд, вклад, як і за щире й дружнє українське серце, де в грудях обох їх, воно так життєрадісно б'ється, заохочуючи й інших до цього прекрасного наслідування, яке іде на честь і славу нашій поневоленій Батьківщині — Україні.

Ми всі співаємо Вам, шановне Панство Йосипе і Анно Іванів, — Многая Літа!!!

ПОЗНАЙОМТЕСЯ З ВИЗНАЧНИМИ МЕЦЕНАТАМИ ФКУ, ВШ. П. ЙОСИПОМ І АННОЮ ІВАНІВ:

Йосип Іванів *приїхав до Америки 1931 року, а його* **Дружина Анна 1927.** Побрались вони в 1941 році, маючи в своїм щасливім подружнім житті дві дочки, — Єлисавету і Галину.

Вони є власниками добре розбудованого підприємства "Тзе Мейл Шут, Інк." у Валей Стрім, Н. Й., де і багато справ та речей полагоджується на користь Українському Гарвардові.

В молодих літах, пан Йосип Іванів був провідним діячем МУН та ОДВУ, співпрацював в редакції "Націоналіста" та інших виданнях ОДВУ. На його організаційну українську заправу та формування світогляду впливали зустрічі з провідними діячами ОУН, що приїздили перед війною до Америки, — сл. п. Омеляном Сеником і полк. Романом Сушком, про яких він згадує із найбільшою пошаною та пієтизмом.

Тоді прийшла війна! Фронти й бої в Азії, малярія, і нарешті поворот до Америки, а з тим і розчарування, бо в ОУН наступив розлам...

Маючи знання та вміння писати, Йосип Іванів написав в англійській мові сотки різних статтей розвідок, тощо, які в останніх роках появлялись в льокальній (Лонґ Айленд) та нюйоркській пресі. Писав, і пише він дальше на користь інформацій про Україну, її змаг до волі, русифікацію та переслідування вільних українських людей.

З хвилиною відкриття Українських Студій в Гарварді, став одним враз із своєю дружиною Анною, щирим ентузіястом цієї небуденної справи, добачаючи в цім найкращі користі для України. Обоє вони прекрасні Українські Люди, яких ми маємо честь тут представити.

КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОГО СКРИПАЛЯ В ГАРВАРДІ

Професор Сан Франціско Стейт Університету, **Др. Евген Ґратович,** молодий український скрипаль, дасть свій власний **концерт в Гарварді дня 5 грудня ц. р. о 3:00 годині** пообіді в **Сендерс Гол.** Його акомпаністом буде Режі Бенуа з Ню Йорку. В програмі цього концерту буде соната на скрипку і фортепіян ґ мінор, опус 20 Артура Фута, — випусника Гарвардського університету. Дальше слідуватиме соната українського композитора Бориса Лятошинського та польонез на скрипку і фортепіян, — польського композитора Генрика Венявського.

Чистий дохід з цього концерту призначений на розбудову Українського Наукового Інституту в Гарварді.

Ціла програма концерту буде записана на плитівку фірмою "Оріон" з Льос Анджелес.

Евген Ґратович, вже 16-літним юнаком здобув собі загальне признання та професійне схвалення, коли його запрошено, як соліста до Філядельфійської Симфонічної Оркестри, де він з великим успіхом мав вдалі виступи. Народжений в Україні, що з особливою точністю всюди це відмічує, — він одержав початкову музичну освіту в Німеччині, а прибувши 1950 року до ЗСА, він продовжував науку музики (скрипка) в таких славних мистців, як Р. Бронштейн і Р. Тотенберґ. В цьому часі здобув ряд нагород та відзначень, беручи активну участь в різних музичних конкурсах, тощо. Одержавши стипендію Фулбрайта, він провів один рік в Німеччині, навчаючись у славного европейського скрипаля та професора М. Ростваля. Там же, він виступав з концертами, які були успішні та дали йому змогу виїхати з концертами до Південної Америки, як соліст

Др. Евген Ґратович

симфонічної оркестри Ілинойського університету.

Під час свого поновного турне в Европі в 1974 році, мав високозаавансовані концерти в Лондоні та Амстердамі, як і рівнож був запрошений грати в Королівській Академії Музики та в Американській Амбасаді, Лондон. В цім же 1974 році, Я. Гайфец прийняв його на свій світово-славний віртуозний курс в Льос Анджелес, який він з прекрасним успіхом закінчив.

Зараз, **Др. Евген Ґратович живе у Сан Франціско,** викладає музику в Стейтовому університеті С. Ф., як і є активним в українській громаді. Його сестра Наталія, є докторанткою Українознавчих Студій в Гарварді та співробітницею УНІГУ.

Учасники та гості наукового симпозіюму в Гарварді 2 — 6 грудня ц. р. будуть мати приємність почути та привітати нашого славного скрипаля **др. Евгена Ґратовича** з його першим концертом в Гарварді.

Б. С. І Н. Ґ.

ВІДКРИТО ВИДАВНИЧИЙ ФОНД ПРИ УНІГУ

Імени Д-ра Евгена Омельського

В серпневім числі нашої сторінки "Український Гарвард", ми подали до відома нашої громади, що **Др. Евген Омельський з Клівленду, Огайо,** зложив **на конто ФКУ сорок тисяч долярів.** Одначе наш дорогий Доктор не ждав довго, щоб нас знова "заскочити" і додав до цієї суми **"ще трохи",** що разом зробило **$ 75,000.00 (сімдесятп'ять тисяч долярів).** З цієї нагоди **представники Головної Екзекутиви ФКУ відвідали Д-ра Омельського в його бібліотеці,** де він вручив їм цей свій княжий дар на розбудову **Української Науки в Гарварді. Рішенням ГЕ ФКУ і Дирекції УНІГУ,** встановляється з цієї нагоди **Видавничий Фонд Ім. Д-ра Евгена Омельського в Гарварді,** що буде служити цій великій місії, а це фінансуванні наукових видань Українознавства в УНІГУ. Наша поновна **щира подяка** та дружній привіт, Шановний і Дорогий Пане **Докторе Омельський. Нехай Всевишній збереже Вас ще на довгі продуктивні та сонячні літа!**

Др. Евген Омельський з представниками ГЕ ФКУ, — Орисею Логошняк та Адріяном Сливоцьким.

ХТО? ЩО? ДЕ І КОЛИ?

■ **Уляна Пасічник,** молода та працьовита академічна сила **Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету,** являється одною з тих, на плечах якої лежать відповідальні навантаження Українських Студій в Гарварді, редакційних повинностей, видавничих вимог, як і адміністраційних всяких накопичень.

Мґр. Уляна Пасічник.

Уляна Пасічник прийшла до Гарварду в 1972 році, як студентка Української Літньої Школи, беручи предмети української історії та мови. Але вже за рік, вона була заанґажована **Дирекцією УНІГУ,** як адміністраційна секретарка та асистент редакційних колегій видань Україністики, (**УНІГУ "Нюслетер", "Рецензія", "Минитс", "Гарвард Юкрейніян Стадіс"**), а також вона входить до редакційної колегії сторінки ФКУ, **"Український Гарвард".**

Походить Уляна з Савтінґтон в Огайо, де й живуть її Батьки, Іван і Марія Пасічник, активні будівничі Українського Наукового Центру в Гарварді. Уляна закінчила студії Політичних Наук **в Бовлінґ Ґрін університеті,** одержуючи ступінь **"В. А.",** а тоді студіювала в **Стенфорд університеті** російську історію, одержуючи звідтам **"М. А.".** В 1974 році спеціялізувалась в публіцистиці та редакційній практиці в Радкліф Каледж, як також в ряді потрібних Українознавчих дисциплінах, в Гарварді.

Будучи солідною в своїй праці, послідовною у виконанні, як і відданою Українській Науці, **Уляна Пасічник** є одною з тих, що двигають та розбудовують **Український Гарвард,** маючи для цього відповідні кваліфікації, енерґію та візію майбутности.

■ **Українські Студії в Гарвардському університеті** в цьому академічному 1976/77 році, почалися нормальним навчанням, яке ведеться через встановлені три катедри Українознавства (історія, література і мова), науковими працями та дослідами докторантів Україністики і працею Українського Наукового Інституту.

На чолі Української Професорської Ради стоїть проф. др. **Омелян Пріцак,** професор історії, а до академічного складу входять: проф. **Григорій Грабович** (мова і література); **проф. Едвард Кінан** (історія); **проф. Г. Ґ. Лант** (слов'янські мови і літератури); **проф. Ричард Пайпс** (історія); **проф. Ф. Б. Байрд** (історія); **проф. Ігор Шевченко** (Візантійська історія та література); **проф. Віктор Вайнтрав6 і проф. А. Южиковський** (мова і література).

Повний склад українського факультету в Гарварді, що являється головним комітетом на 1976/77 рік, є рівнож доповнюваний в міру потреби різними асистентами, що вбільшості походять з молодих українських науковців, які робили свої докторати в Гарвардськім університеті.

■ Змагаючи до встановлення конечного фонду для **розвитку Українського Наукового Інституту в Гарварді,** на цілім американськім терені діють відпоручники **Фонду Катедр Українознавства,** що кожноденною своєю працею зближають фінальний день, де можна буде сказати, що одна із важливих ділянок українського життя, є на добрій дорозі.

Ясно, що праця людей, які працюють для ФКУ, не є під ніяким оглядом легкою. Вона натрапляє на поважні труднощі, що часто треба поборювати. Одначе, Богу дякувати, ми маємо ряд добрих, чесних та відданих справі Української Науки людей, які послідовно ідуть вперед, здобувають поважні успіхи, а тим же й становлять собою основну провідну базу, без якої не було б **Українського Гарварду.**

Ось тут, маємо приємність зарепрезентувати Українській Громаді в Америці й Канаді, прекрасних активних Людей, які щиро та віддано віддають свій час і гроші для Української Науки, що розбудовується, міцніє з кожним днем та породжує нові надії.

Зліва до права: **Ярослав Конопада** *(Дітройт) член ГЕФКУ;* **Анатоль Ромах** *(Дітройт) представник ФКУ на Мічеґен;* **пані Оля Дужа** *член "Візітінг Каміті" Українських Студій в Гарварді; "гарвардець"* **др. Адріян Сливоцький,** *член ГЕ ФКУ.*

■ Хоч Українська Громада ще є в процесі складання своїх датків на розбудову **Українського Наукового Інституту в Гарварді,** і потрібно ще понад один мільйон долярів, щоб унормалізувати конечні процеси, які лягають в основу раціональної дії та виконности, то праця там же, в Інституті, відбувається і з кожним новим періодом міцніє та унапрямлюється. Ясно, що така праця "на кредит" не є плідною в такій же мірі, як цього є потрібно, але організатори й пляновики, а тим же й Дирекція Інституту розуміють, що нам зараз стати на половині дороги, означає традиційне в наших будь-яких установах, — партачення. Вложений до тепер капітал і труд, себе належно оправдують, а решта за ними всіма. Ось в цім академічнім 1976/77 році, 30 вересня ц. р. на засіданні Дирекції УНІГУ, заплановано й почато реалізацію ряду конечно потрібних українських наукових видань, які мусять бути публіковані разом із розвитком Українських Студій, — вже, якнайскоріше.

Дирекція УНІГУ докладає всіх старань, щоб **Українська Наука в Гарварді** була на вершку своїх завдань, беручи до уваги всю нашу відсталість, що відчувається на кожнім кроці, а час не стоїть на однім місці, так, що нам прийдеться його наздігнати.

■ В Ню Джерзі, 24 вересня ц. р. відбувся так зв. **Гарвардський Вечір",** а це бенкет і баль, які мали свою гарну та високопоставлену програму. Цей вечір був подуманий організаторами ФКУ, як один із засобів для **придбання фондів для Українського Наукового Інституту в Гарварді,** і вступ від особи становив сто долярів.

Організаційний Комітет очолював **др. Борис Филипчак,** а бенкетова частина була в руках **д-ра Богдана Шебунчака.** Промовцями були "гарвардці" **др. Галина Дуда** і **др. Адріян Сливоцький,** які в прекрасній формі та змісті, передали присутнім, добірно запрошеним гостям, інформації про Український Гарвард, пляни та осяги, як і свої спостереження.

В програмі виступав квартет **"Каравана",** та грала оркестар **"Темпо".** Гості, серед яких був і **професор Омелян Пріцак з Гарварду,** були задоволені гарно проведеним часом, як і відчували спільність великої справи, яка сьогодня знаходиться перед Українською Громадою: **належно закінчити відповідальний Гарвардський проєкт.**

ВЕЛЬМИШАНОВНІ!

Тривожні вісті з України не лишають ніяких ілюзій: у сторіччя Емського указу білого царя про заборону української мови, теперішні червоні московські сатрапи видали присуд смерти на все не-московське, а в першу чергу на все українське. Рішенням 25-го збіговища комуністичної партії, на території СССР має жити тільки совєтський, тобто, московський нарід, з московською мовою і з московською культурою...

Сто років тому наші предки дали гідну відсіч ворогові. В Західній Україні, під австрійським забором, створено цілий Піємонт відродження українства, з Просвітою, Науковим Товариством ім. Шевченка, з історичною школою М. Грушевського і видавництвами, — надолужуючи те, що цар забороняв у Східній Україні.

Чи дамо тепер гідну відсіч червоним окупантам?

Всі Українські Землі перебувають у "соборній неволі" Московщини. Піємонт України можемо створити тільки ми, еміґрація, яка в першу чергу найчисленніша й фінансово та числом інтелектуалістів найзасібніша, еміґрація цього континенту.

Перед нами важка двофронтова борня проти того самого ворога: з одного боку, надолужувати втрати духової культури в Україні, а з другого-подолати закорінену тут лже-інформацію Москви, мовляв, Україна, то... частина Росії.

Ми не переборемо цієї фальшивої тези Москви власними силами. Наш голос прямо не доходить куди слід. Тут треба могутньої американської фірми, яка б своїм авторитетом та довір'ям до себе передавала б українську правду у всі високошкільні наукові, а з тим і у впливові політичні центри, світу.

Заходами ідейного студенства СУСТА та створеного ним Фонду Катедр Українознавства, а дальше щирою жертвенністю поважного числа членів української громади, у найстаршому і найвпливовішому американському університеті Гарварді, працюють і виховують нашу наукову зміну катедри української історії, мови й літератури. З щотижневими семінарами, бібліотекою, Літньою Школою та науковими виданнями УНІГУ творить солідну академічну базу, яку нам невідклично потрібно розбудувати ще краще.

Практичні здобутки нашого Гарварду говорять самі за себе. Історичний період Київської Руси перенесено з катедри російської історії в Гарварді (якою відає вихованець проф. Омеляна Пріцака, американський ірляндець др. Кінан) до катедри української історії... Др. Кінан написав книжку в якій обговорюючи кореспонденцію князя А. Курбського з царем Іваном Ґрозним виявляє фальшивки українських джерел. У вступному слові автор дякує проф. Пріцакові й докторантам Гарвардського Центру Українських Студій за допомогу в розшуках джерел...

Американські докторанти (завтрішні державні мужі, політики й журналісти) пишуть докторські дисертації на українські теми... Випускників українських катедр, з доброю всебічною гарвардською освітою, розхоплюють американські й канадійські високі школи...

Заходами проф. Ігора Шевченка з Гарвардського Центру Українських Студій (ГЦУС) найстарша в світі Енциклопедія Брітаніка вже прийняла перші статті з Україніки в опрацюванні молодих наших науковців з Гарварду.

Та успіхи Українського Гарварду, їхня тривка вартість і закріплення можливі лише тоді, як за трьома Катедрами Українознавства буде стояти Український Науковий Інститут Гарвардського Університету (УНІГУ), де в дослідно-науковій праці дозріватимуть випускники трьох катедр.., де опрацьовуватимуться потрібні книги про Україну, де відбуватимуться наради недавно створеної Постійної Конференції Українських Професорів для боротьби з московською загрозою, та вершинні міжнародні панелі й конференції в українських справах...

Ці важливі завдання можуть виконати тільки справжні вчені-спеціялісти, працюючи для справи безперебійно, повний час. Вільні від журби за прожиток для себе і своїх родин.

При цьому виринає питання: яким українським науковцям взагалі, а з молодого покоління зокрема, наша суспільність забезпечила повну матеріяльну екзистенцію, щоб дати їм змогу постійно науково працювати для української історичної правди...?

Цю важливу справу успішно започаткував Український Гарвард і жде від української спільноти, щоб вона матеріяльно допомогла зв'язати молодих наших інтелектуалістів з українською проблематикою й українською наукою.

Від нас жертводавців залежить, чи ми зрозуміємо цю найбільшу пекучу проблему Рідного Краю і чи своєю щедрою пожертвою уможливимо нашому Науковому Інститутові працю на порятунок українства.

Ми віримо, що Ви й Ваші Рідні та Друзі, розумієте цю справу і прийдете в листопаді ц. р. на 100-доляровий Бенкет Ф. К. У. засвідчити це своє розуміння ділом і уділом!

БЕНКЕТОВИЙ КОМІТЕТ
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА
в Клівленді.

Клівленд, Осінь 1976.

ПЕРИФЕРІЙНІ ГРУПИ УКРАЇНИ І УНІГУ

Під цим поняттям розумію три категорії: 1) етнічні частини українського народу, які через периферійне становище не встигли ще вповні себе національно усвідомити українцями (частина закарпатців і лемків поза межами УССР, частина кубанців, північних підляшан тощо). 2) національні меншості з території УССР, 3) національні групи суміжні з УССР, з мішаним неукраїнсько-українським складом або чисто неукраїнські, але через свої невеликі розміри і географічне положення приречені на такий чи інший зв'язок з Україною (дінці або, ширше, козаки, молдавани, черкеси, калмики, чеченці, інгуші та ін.).

Тому що тенденція людей навколо УНІГУ є розуміти Україну як багатонаціональний і багатокультурний комплекс (здебільшого геофізично окреслений: Карпати, гирло Дунаю, Чорне і Озівське море, північні схили Кавказу, Каспійське море, край Російської височини, Поліські болота — тільки з Польщею нема природного кордону, чим може й пояснюється чимала частина української історії), зовсім натурально чекати, що УНІГУ залучить ці всі периферійні групи і райони до свого дослідницького профілю.

Чимало вже зроблено в першій категорії периферійних груп: двоє закарпатців в Інституті спеціялізується в закарпатській тематиці, в чому помагають їм також деякі незакарпатці. Щораз більше тануть льодовики відчуження й недовір'я до України сепаратистичних закарпатських груп в США завдяки гнучкій, розумній концепції УНІГУ. Недавно почали звертатись до УНІГУ і лемківські реґіональні організації, включно з нерішучими щодо національної орієнтації.

Зате дуже мало зроблено ще в другій категорії. Можна тут згадати про один докторат, захищений при УНІГУ на тему українсько-жидівських відносин дівчиною жидівського походження. Хочеться вірити, що спричиниться вона до кращого порозуміння між жидівським і українським світом. Недавня еміґрація тисяч жидів з УССР відкриває нові можливості. Вперше бачимо серед цієї "алії" новий тип українського жида: вже не москофіла, не українофоба, а знавця української мови і культури, нерідко навіть українського патріота. Притягнути ширше цих людей і розвинути при їх допомозі досліди над українсько-жидівською проблематикою — ось завдання УНІГУ. При їх допомозі можна було б притягнути до УНІГУ також деякі американсько-жидівські капітали.

Крім жидів існує ще одна важлива меншість: кримські татари. Покищо поза межами УССР, але в боротьбі за повернення на Крим. Це щось більше як меншість: це ціла нація з великою історією, яка не має іншої батьківщини опріч України. На жаль, хоч УНІГУ має знамениті тюркологічні сили, нічого не зроблено для встановлення зв'язків з кримськотатарськими еміґрантами в Західньому світі. В історичному пляні Крим лежить у сфері зацікавлень декількох дослідників УНІГУ, але самий історизм не вистачає. Можна було б відповісти, що кримські татари самі повинні були нас знайти. Але коли гора не приходить до Магомета, не вадить Магометові потрудитись до гори.

До другої і третьої категорії одночасно належить інший малий тюрський народ — ґаґаузи, на суміжжі УССР і Молдавії. Це також не просто меншість, а вся нація, яка іншої землі під сонцем крім цього пограниччя не має. Отже і її природне місце у профілі УНІГУ.

Серед найбільшої меншости УССР — росіян — є люди, які більше себе ототожнюють з Україною, ніж Росією, симпатизують українській справі, знають українську мову. Деякі з них недавно також опинились на еміґрації. Подібне можна сказати про деяку кількість поляків. Оскільки з такими (і іншими) поляками УНІГУ має багатогранні дружні зв'язки, не видно зв'язків з "нашими" росіянами.

У третій категорії не зроблено нічогісінько. Не можна звинувачувати за те УНІГУ, який забагато має найближчих завдань, щоб турбуватись про дальші, але після кількох років існування пора вже думати про дальшемайбутнє. Зокрема важливі зв'язки з т. зв. козаками, яких справу пригадав недавно світові Солженіцин. Треба було б розібратися ближче в питанні національної самобутности молдаван (яка, до речі, в інтересі України без огляду на заперечення філологів). Треба було б знати більше про черкесів, з якими так багато колись єднало українських козаків. Потрібні нам отже не тільки тюркологи, але також романісти і кавказознавці (справжні, а не аматори-авантюристи), не кажучи про монголістів (від калмиків) та індо-іраністів (від циган і осетинців).

Так широко подумане українознавство стало б захопливим полем дослідів для сотень учених цілого світу, точкою перетину багатьох дисциплін, кузнею думок і політичних концепцій, без яких неможливе визволення народів.

Хотілося б, щоб цю статейку прочитали думаючі представники згаданих периферійних груп. Адже від їх доброї волі залежав би у чималій мірі успіх задуму, який є в інтересах не тільки України, але й цих груп, що не мають поза УНІГУ багато шансів привернути уваги світу до себе.

FESTIVAL BOSTONIA | UKRAINIAN PLANNING COMMITTEE THE MAYOR'S OFFICE OF CULTURAL AFFAIRS UKRAINIAN MONTH: DECEMBER, 1976 SCHEDULE OF EVENTS:

December 2, Thursday

4:00 p. m. "Problems in the History of the Ukrainian Immigration to the United States"
Dr. Paul R. Magocsi, Editorial Board, *Harvard Encyclopedia of American Ethnic Groups*, and Managing Editor, Harvard Series in Ukrainian Studies.

Seminar Room, Harvard Ukrainian Research Institute

December 3, Friday

3:00 p. m. "Introductory Remarks"
Oscar Handlin, Carl M. Pforzheimer University Professor, Harvard University.

"The Centenary of the Ukrainian Emigration to the United States"
Dr. Myron Kuropas, Special Advisor for Ethnic Affairs to the President of the United States, The White House, Washington, D. C.

The Forum Room, Lamont Library

8:00 p. m. An Evening of Ukrainian Culture

"Films on the Ukrainian Immigration"
Slavko Nowytski, President, Filmart Producrions, Minnneapolis.
"Commentary"
Ms. Oksana Horodyska-Grabowicz, Department of Anthropology, University of Massachusetts.

"Dramatic Readings from Ukrainian Literature" (in English translation)

Ukrainian Dances
Maria Magocsi, formerly Dukla Ukrainian Dance Company

Boylston Auditorium, Harvard Yard

December 4, Saturday

10:00 a. m. "Greetings"
Philip J. McNiff, Director and Librarian, Boston Public Library.

10:15 a. m. "The Early Years of the Ukrainian Immigration to the United States"
Bohdan Procko, Professor, Department of History, Villanova University.
Commentator: **Dr. Paul R. Magocsi.**

11:30 a. p. "Documentation on the Ukrainian Immigraion in the United States"
Lubomyr Wynar, Professor, Department of Library Science, Kent State University.
Commentator: **Edward Kasinec**, Research Bibliographer and Librarian, Harvard University Library and Ukrainian Research Institute.

1:00 p. m. Luncheon

Copley Plaza Hotel, Foyer Ballroom (across from Boston Public Library)

2:30 p. m. "Sociological Observations on the Ukrainian Immigration in the United States"
Wsevolod Isajiw, Associate Professor, Department of Sociology, University of Toronto.
Commentator: **Richard Renoff**, Professor, Department of Sociology, Nassau County Community College, SUNY.

4:00 p. m. "The Religious Experience of Ukrainians in the United States"
Vasyl Markus, Professor, Department of Political Science, Loyola University, Rome, Italy campus.
Commentator: **Myroslav Labunka**, Professor, Department of History, La Salle College.

Boston Public Library, New Building, General Lecture Hall, Concourse Level

7:00 p. m. Banquet (By invitation only)

Hosted by **Professor and Mrs. Omeljan Pritsak**
Dr. and Mrs. Paul R. Magocsi

Ropes-Gray Room, Pound Law Building, Harvard Law School
(across from Ukrainian Research Institute)

"Introduction"
Ihor Ševčenko, Professor, Department of Classics, Harvard University.

"The New Ethnicity: The Next Ten Years"
Michael Novak, Watson-Ledden Distinguished Professor of Religion, Syracuse University.

December 5, Sunday

1:00 p. m. "The Ukrainian Language in the Emigration"
Bohdan Struminskyj, Visiting Lecturer, Department of Slavic Languages, Harvard University.
Commentator: **Omeljan Pritsak**, Mykhailo Hrushevs'kyi Professor of Ukrainian History, Harvard University.

2:30 p. m. "New Directions in Ukrainian Poetry in the United States"
George G. Grabowicz, Assistant Professor, Department of Slavic Languages, Harvard University.
Commentator: **Leonid Rudnytzky**, Professor, Department of Modern Languages, La Salle College.

4:00 p. m. Recital
Eugene Gratovich, Violinist and Associate Professor, San Francisco State University.

Sanders Theatre, Harvard University

December 7, Tuesday

4:00 p. m. "Tvorčyj šljax Olžyča" (Olžyč's Creative Path)
Michael Bazansky, Honorary Research Associate in Bibliography and Librarianship, Harvard Ukrainian Research Institute.
A résumé in English will follow the presentaion.

December 9, Thursday

4:00 p. m. "The Library of Congress Classification and Subject Headings and Slavic and East European Studies"
Dr. Andrew Turchyn, Curator of Slavic and East European Collections, Indiana University, Bloomington.
Commentator: **Patricia G. Oyler**, Assistant Professor Graduate School of Library Science, Simmons College.

Seminar Room, Harvard Ukrainian Research Institute

December 11, Saturday.

2:00 p. m. "Čeremšyna, Stefanyk, Martovyč ta jix družba" (Čeremšyna, Stefanyk and Matrovyč and their friendship)
Michael Bazansky
A résumé in English will follow the presentation.

Harvard Ukrainian Research Institute

Refreshments and an open house will follow the presentation.

December 14, Tuesday

4:00 p. m. "The Information Marketplace and the Obsolescence of Traditional Libraries"
Dr. K. Kas Kalba, President Kalba-Bowen Associates, Inc., Cambridge, Massachusetts.
Commentator: **Richard P. Palmer**, Associate Professor, Graduate School of Library Science, Simmons College.

Seminar Room, Harvard Ukrainian Research Institute

December 16, Thursday

4:00 p. m. "Jurij O. Ivaniv-Meženko and Modern Ukrainian Bibliology" **Edward Kasinec**
Seminar Room, Harvard Ukrainian Research Institute

(This lecture is dedicated to the memory of Mr. Bohdan Krawciw. An exhibit of Mr. Krawciw's publications will take place in the Exhibit Room.)

Exhibits

December 2, 1976 — January 20, 1977

"The Ukrainian Immigration in the United States: The Documentary Legacy"
The Foyer, Widener Library, Harvard Yard "Xrystos Rodyvsja: An Exhibition of Ukrainian Christmas Cards"
The Exhibit Room, Harvard Ukrainian Research Institute

December 3, 1976 (10:00 a. m. — 3:00 p. m.),
December 4, 1976 (10:00 a. m. — 4:00 p. m.), and
December 6, 1976 (10:00 a. m. — 4:00 p. m.

"An Exhibition of Accessions to the Collection of Rare Ukrainian Books and Manuscripts, 1973-1976"
The Amy Lowell Room, Houghton Library, Harvard Yard

All events are free of charge and open to the public. Individuals attending the Saturday, December 4, Luncheon will be responsible for their own meal. Attendance at the Saturday evening banquet, December 4, is by invitation only.

Др. Мирон Куропась буде мати доклад про "Століття Української Іміграції до Америки", що відбудеться в рамцях наукового симпозіюму, в п'ятницю 3-го грудня о год. 3:00 по обіді. Представить його проф. Оскар Гендлин, світової слави соціолог з Гарвардського університету.

Др. М. Куропась асистент Президента ЗСА для Етнічних Груп.

Проф. Михайло Новак, визначний академік, колюмніст, промовець та консультант, буде головним промовцем на бенкеті в честь Жертводавців ФКУ — Гарвард.

Michael Novak's books and articles have appeared in every major western language. He has taught at Harvard, Stanford, and Old Westbury, and served as Associate Director for humanities at the Rockefeller Foundation. He has written ten philosophical works (including *Belief and Unbelief. The Experience of Nothingness, The Rise of the Unmeltable Ethnics, Choosing Our King*, and *The Joy of Sports)* and two novels. Mr. Novak lived for almost three years in Italy, including two periods during the second Vatican Council, and for a month he traveled through the countryside of South Vietnam during the Vietnamese elections of 1967.

ВЕЛИКІ СВЯТКУВАННЯ В БОСТОНІ

Нав'язуючи до 200-річчя Американської Незалежности, Бостонський Фестивальний Комітет, призначив **місяць грудень 1976**, як місяць українців. В зв'язку із тим, пороблено належні заходи, щоб Українські Святкування в серці колишньої американської революції, — випали якнайкраще.

Як вже ми писали раніш, в **Українськім Науковім Інституті Гарвардського університету** відбувається пов'язаний із повище згаданими святкуваннями, **Науковий Симпозіюм,** який носитеме форму та зміст, що у великій мірі буде схрещуватися з українськими еміграційними процесами в Америці.

Нині подаємо тут остаточну програму, що є організована чинниками УНІГУ. Як видно в цій програмі, ряд визначних Особистостей українсько-американського академічного, публіцистичного та мистецько-суспільного світа, візьме активну участь в цім науковім симпозіюмі. Рівночасно будуть в університеті відповідні виставки рідкісних книг, мистецтва, різдвяних карток, тощо, а також бенкет **в честь всіх Жертводавців ФКУ,** що своїми вкладами **спричинилися до встановлення Українських Студій в Гарварді.**

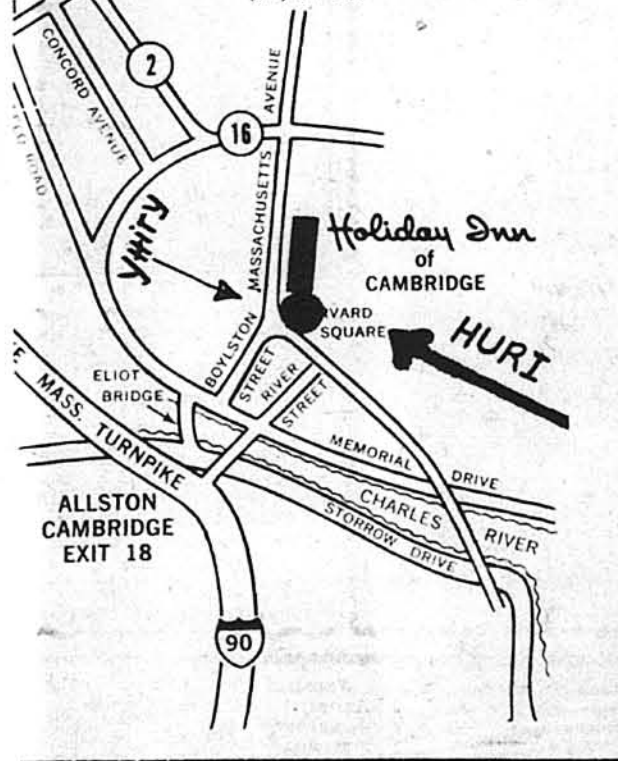
Просимо всіх заінтересованих, зокрема студентську-академічну молодь, відвідати Гарвард та бути учасником цікавих і майже рідкісних лекцій та доповідей, що їх дадуть визначні фахівці окремих ділянок.

В справах, що потребують відповідного насвітлення, чи додаткових інформацій, **просимо телефонувати, або писати до УНІГУ:**

Harvard Ukrainian Research Institute
Mr. Edward Kasinec
1581-83 Massachusetts Ave.,
Cambridge, Mass. 02138
Tel: (617) 495-4053

HARVARD UKRAINIAN REASERCH INSTITUTE
15-83 Massechesetts Ave.,
Cambridge, Mass. 02138
(617) 495-4053

HALIDAY INN — CAMBRIDGE
1651 Massachusetts Avenue — Route 2A
(located in Harvard and Radcliffe Campuses)
(617) 491-1000

ФОНД КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

в Гарвардськім Університеті

Фінансовий стан на 15, жовтня 1976 року:

Фундація для трьох катедр		1,800,000.00
Фонд для Українського Наукового Інституту:		
а) загальна фундація	543,700.00	
б) стипендійний фонд ім. Володимира Юрковського	100,000.00	
в)видавничий фонд ім. Володимира Юрковського	62,177.00	
г)видавничий фонд ім. д-ра Евгена Омельського	75,000.00	
		780,877.00
Разом на контах ФКУ в Гарварді		**2,580,877.00**

Потрібно ще на сплачення УНІГУ $1,219,123.00

ВИКАЗ ЖЕРТВОДАВЦІВ ФКУ Чл. IV.

від I. січня 1976 року.

Омельський, Евген	35,000.00	Когут, Микола	100.00
Раставецька, Софія	4,235.12	Манківський, Карло	100.00
Лукач, Тарас	1,000.00	"Провидіння' — Філядельф.	100.00
Припхан, Роман (Венезуеля)	1,000.00	Рижевська, Анна	100.00
Сливоцький, С. і В.	1,000.00	Сайкевич, Михайло	100.00
Шегрин, Яків	1,000.00	Солонина, Михайло	100.00
Школьник, Теодат	1,000.00	Соболта, Богдан	100.00
Стецьків, Евген	812.00	Граб Роман	50.00
Ґудзяк, Александер	500.00	Грабець, Володимир, о.	30.00
Добош, Павло	400.00	Білецький, Володимир	25.00
Ярема, Осип	400.00	Волок, Фред	25.00
Ванчура, Михайло	300.00	Левандовський, Іван	25.00
Сілінська, Марія	300.00	Левицький, Василь	25.00
Гнатейко, Мирон	250.00	Липецька, Христина	25.00
Данило, Андрій	200.00	Кравс, Володимир	25.00
Панчишин, Теодора	200.00	Мильниченко, Волтер	20.00
Рупик, Василь	200.00	Н. П.	20.00
Хемич, Степан і Марія	200.00	Романюк, Леонід	20.00
Зобнів, Любомир і Марія	150.00	Яросевич, Мирон	20.00
Дозорський, Мирослав	110.00	Бровежук, Степан	10.00
Бучак, Мирон	100.00	Кузьмович, Денис	10.00
Залітач, Марія	100.00	Ройовський, Алекс	5.00
Заремба, Володимир	100.00		

Оголошуючи повищий виказ жертводавців ФКУ, **висловлюємо їм нашу щиру вдячність** за їхнє конструктивне зрозуміння та практичне посвідчення їхньої прихильности **Українському Науковому Центрі в Гарварді.**

Ми переконані, що повище вимінені ВШ. Пані й Панове, це вперш усього чесні **Українські Люди,** які не лише солідаризуються з нами по лінії здійснювання великого проєкту, — розбудови Українського Наукового Інституту в Гарварді, але й розуміють вони чому це треба робити, і якраз тепер.

Їхні щедрі дари цій справі, це свідоцтво, як нині направду інтелегентна українська людина бачить фактичну дійсність. Як вона аналізує ситуацію в Україні; як плянує свої кроки на нових місцях поселення. Що вона хоче тут осягнути собі особисто і загально-національно. Все це знають люди, що розуміють, що дивляться на речі та справи з перспективи часу, відповідальности та бажання осягнути конкретні цілі, а не штучні та блискучо-дешеві.

В нашім народі все знаходилися розумні та добрі люди, що в різних кризах рятували наші національні інтереси, не висуваючи себе на передньо-видні місця, а радше спокійно і тихо працюючи та жертвуючи, а тим же осягаючи конечні вартості, без яких годі жити та розвиватися будь-якому народові.

Так воно й нині!

Одні працюють і будують, а другі живуть на їх кошт, заслоняючись всякими завісками та штучно-спрепарованими "проти", бо це лекше, а навіть й імпозантно "відкривати" всякі загрози, що мовляв, грядуть на нас... Одначе нині кожний, що хоче побачити правду, може її знайти. Так, як це посвідчили вище згадані жертводавці ФКУ, включаючи себе в лаву будівничих Української Вільної Науки, що також тихо і спокійно ставляє свої тверді кроки в світ, який нас до тепер не знав, або не хотів знати.

А тому, ми дальше ждемо на Вас: на тих, що ще не з нами з якихось причин. **Просимо невідклично спішіть із своїми пожертвами на ФКУ, бо не залишається вже нам багато часу. Нам усім: Вам, і нам! Ми ждемо на Вас...**

Як відомо, наші Громадяни з різних нагод складають свої пожертви. Одні це роблять з обов'язку перед своєю поневоленою Нацією, другі, щоб засвідчити свій національний солідаризм із другими, треті, щоб відмітити якусь особу, подію, або прямо з почуття шляхотної жертвенности.

Багато наших жертводавців ФКУ, час-до-часу висилаючи свої датки напишуть декілька теплих (а часом й холодних!) слів, які від тепер будемо частинно поміщувати в нашій сторінці, задержуючи їх питому оригінальність.

"... Я вже на пенсії 7 років, та все хочу щось дати на цю нашу велику школу в Гарварді, бо без того ми далеко не зайдемо. ... Вже чотири рази я давала свої гроші на цю ціль і дам ще. Нині висилаю сто долярів, а як доживу то коло святого Різдва пришлю ще... Марія Грищак".

"... Залучую чек на 200 долярів для ФКУ і прошу Вас не оголошуйте мене у Вашій сторінці в "Свободі", бо мої "приятелі" мене за це з'їдять... П. К."

"... Для вшанування пам'яти моїх Батьків, св. п. Григорія та Ольги і признання за дотеперішню Вашу працю для своєчасного завершення великого діла, пересилаю чек на суму 1,000.00 долярів... Мґр. Теодор Школьник".

В ОПІНІЇ ДРУГИХ...

Знаєте, а це вже гріх...

Останнім часом що раз то більше напливає відомостей, що ряд наших українських людей тут в Америці та Канаді вмирає, а їхнє майно відходить на власність СССР.

Звичайно, це люди, що не полагодили своїх справ за життя, а так працювали, тиснули цього доляра, ховали й складали, а тоді померли, залишивши за собою порожнечу: тобто, не перевели записного акту через адвоката з точно означеним призначенням, що зробити із своїм майном.

Можна всяко це розуміти й по різному до цього підходити, але щоб ще нині на знати основних речей, які реґулюють певні закони в так зв. "завіщенні", то хтось таки за це в нас відповідає. Пишемо про високу політику, вихваляємо свої зв'язки та знання, але основних речей наші люди не знають; є відсталі в справах, що для пересічного американця є зрозумілі від його дитячого віку. Одначе, ми всіх бачимс дурними, бо залізши в свої власні ґета, не можемо побачити навіть свойого власного паркана...

Ми не маємо на увазі, що якась з наших установ має кожну людину "провадити за руку", але повірте, коли большевики останньо забрали понад сто тисяч долярів, і це лише з двох окремих наших людей, то починає бути соромно, жаль і сумно, що ми з одної сторони вихваляємо свій патріотизм, політичну зрілість, а з другої, не вчимо людей, ... читати і писати..., а тим же й розуміти.

Якщо б зужити всю оцю енерґію, яка іде для себе-поборювання будь за яку дурну справу, або ці гроші, що їх з'їдають наші довгі й зовсім неплідні конвенції, конґреси, або партійні з'їзди, тоді можна було б людей навчити, було б защо, як і знайшовся б час.

Ось ФКУ, просить, закликає, пояснює, що нам треба зібрати ще понад один мільйон долярів, щоб остаточно мати хоч одну правдиву, а не якусь комбіновану наукову установу, бо всім ясно, що з нами ніхто не хоче числитися, ні нас визнавати, але й тут, ми самі собі перешкаджаємо, бо вмовляємо в себе якісь дивовижні історії, що там, в Гарварді, нас обкрадуть, чужі опанують, і т. п. нісенітниці. А тоді, коли ми самі, своїми власними руками віддаємо українські запрацьовані гроші большевикам, то про це ніхто не говорить, бо тут нема вже за що із своїми жертися...

Тому я пропоную, щоб за цю справу взявся головний комітет ФКУ, пояснював людям, що станеться з їхніми грішми, коли вони вмруть не записавши свойого майна по бажанім їм призначенні. Також, багато людей записують, і це вже через адвокатів, "на церкву" в рідному селі на Україні. Знова і тут біда: бо немає нині в Україні вільної Української Церкви, а є совєцька адміністрація, яка "всім керує та управляє", як і все забирає...

В липневому числі "Українського Гарварду", Др. Ярослав Падох дуже докладно з'ясував справу покійного Володимира Юрковського та його запис на шпиталь ім. А. Шептицького у Львові. Прошу собі уявити, якщоб мґр. С. Хемич і Др. Падох, були б цієї справи "не вивели на чисті води", тоді не Українські Студії в Гарварді, але большевики, дістали б ці поважні гроші.

Тому, що нам потрібно цих грошей; тому що є гріхом їх віддавати в руки нашого окупанта, робім все, що можемо, щоб наші люди, зокрема старші й самотні, були скоро й належно поінформовані, що і як треба робити із своїм майном, і це ще за життя.

Фонд Катедр Українознавства в Гарвардськім університеті добре робить, що хоч частинно це розв'язує, але це ще замало. Треба більше в цім напрямку працювати, освідомлювати, допомагати, бо прямо гріх буде нам всім, якщо так буде дальше це продовжуватися.

Михайло Іванчук
Флорида

ХТО? ЩО? (Продовження)

■ **Др. Франко Сисин,** про якого ми писали в нашій липневій сторінці, осягнув в Гарварді науковий ступінь доктора з історії, як і зістав покликаний викладати в Гарвардськім університеті модерну східньо-европейську історію, включно з українською.

Молодий **професор Сисин,** є активним в Українськім Науковім Центрі Гарварду, зокрема в департаменті історії, де його спеціяльність є козацька доба.

Рівночасно, Др. Ф. Сисин є активним в українськім громадськім житті Бостону й околиці, де він працював в суботній Українській Рідній Школі. Зараз за його старанням, зорганізовано при Українськім Науковім Інституті спеціяльні курси Українознавства для всіх зацікавлених, що відбуватимуться кожної неділі в приміщеннях Інституту. Викладачами на цих курсах будуть: **проф. Богдан Струмінський** (українська мова); **мґр. Ірина Салецька-Коваль** (література); докторант історії **Жак Діл** проф. **Зенон Когут** і проф. **Франко Сисин** (історія); **о. Петро Огірко** і **о. Мирон Пахолок** (релігія).

Деякі люди в нашій українській громаді не розуміють, або прямо не хочуть розуміти, що в академічнім світі (звичайно, вільного та цивілізованого суспільства) також є певний змаг, компетиція, шукання нового і кращого, вирощування фахівців та індивідуальности, щоб ставши, скажімо професором Гарварду, або осягнувши звідтам науковий ступінь, ця людина була направду великою в своїй ділянці, а не штучно спрепарованим півінтелігентом.

Ось й для того, в цім же університетськім світі, зокрема серед молодих академіків, є популярним залишати свій університет на рік, два, а навіть більше, щоб працювати в другім, пізнавати з інших сторін прерізні правди, а тоді повертатися назад з ширшим та глибшим знанням. Ця виміна є конечна і вона також застосовується в наших **Українських Студіях в Гарварді: проф. Зенон Когут,** наш молодий "гарвардець", повернувся в цім академічнім році назад до Гарварду, будучи в минулім році викладачем Пенсилванія університет. Подібно є і з другими.

РЕДАКЦІЯ "УКРАЇНСЬКОГО ГАРВАРДУ"
Відповідальний редактор: Роман Шраменко
Редакційна Колеґія:

Галина Дуда — Петро Палюх
Едвард Касінець — Камілія Смородська
Уляна Пасічник — Люба Мазяр

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА ЖІНОЧОЇ ТОРЧОСТИ

Ню Йорк. — Від 14 до 21го листопада ц. р. 64-ий Відділ СУА влаштовує тут в Домі УККА - СУА при 203 2-га евеню — 20-ту з черги мистецьку виставку жіночої творчости. З огляду на брак адрес, організатори просять мисткинь самим зголошувати свою участь, пересилаючи на адресу СУА (108 2-га евеню) опис картин, назву і техніку. Ближчі інформації уділяє пані Марія Ржепецька (тел. (212) 673-0038).

ДОПОВІДЬ ЛЕВА ФЕДОРУКА В ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н. Дж. — Заходами 7-го Відділу ООЧСУ тут в неділю, 7-го листопада ц. р., о год. 3:30 по полудні в приміщенні Українськоі Централі — 240 Гові евеню, відбудеться доповідь підхор. Лева Федорука, учасника 14-го полку артилерії Штабової Батерії І УД УНА, на тему: „Спомини про бої під Бродами і 26 років заслання на Сибір". Після доповіді — запити і гутірка.

Paid pol. ad.

До Президента

ДЖЕРАЛДА ФОРДА!

Я певний, що Ви будете перевибрані на Президента ЗСА.

Тому бажаю Вам і вибраному Урядові разом з асистентом

Д-ром Мироном Куропасем

урятувати Америку не тільки для Америки, але для цілого світу.

Всіх бувших моїх Танцюристів, Теперішніх і їх Батьків та всіх Українців, прошу віддати свої голоси 2-го листопада 1976 року на ПРЕЗИДЕНТА ФОРДА.

ВАСИЛЬ АВРАМЕНКО
AVRAMENKO DANCE ACADEMY
& FILM STUDIO
130 E. 3rd St., New York, N.Y. (212) 982-7045

Ставайте членами найстаршої української краєвої жіночої організації – вступайте в лави СУА!

Увага! Увага!

Найкращий подарунок на Свята чи під ялинку —

ДОБРА КНИГА

Книжний Склад Консисторії Української Православної Церкви в Ваунд Бруку в місяцях листопаді і грудні продає свої видання з ВЕЛИКИМ ОПУСТОМ.

В книжковому складі після повені, що спричинив ураган „Доріс", є певна кількість книг, які були замочені, але надаються для вжитку; їх можна придбати з великим опустом.

Замовлення слати на адресу:

Consistory of UOC
P.O. Box 495
So. BOUND BROOK, N.J. 08880 — USA

У Філядельфії відкрито дім...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

в короткім акті відкриття Дому, яке він і довершив у приявності, крім згаданого вже Віцепрезидента, також голови УНРади ред. Івана Кедрина - Рудницького, членів УНРади полк. П. Самойлова, інж. В. Саленка, Д. Мельника, мгра Ю. Нагорного, д-ра С. Ріпецького, А. Семенюка, В. Лупула, керманича Військового Ресорту ВО ген-хор. В. Філоновича, керманича Ресорту зовнішньої інформації д-ра Антона Жуковського, керівника Ресорту національної координації мгра М. Липецького та членів ВО УНРади інж. П. Лимаренка і К. Луценка.

Присутній на відкритті Дому особистий представник посадника Філядельфії Френка Різо, комішенер Джан Яворський (родом українець), виголосив коротке привітальне слово і передав Президентові подарунок від посадника та Міської Управи в пам'ять його візити — мініятюрну репліку Дзвону Свободи та велику грамоту міста.

Урочистий акт відкриття Дому закінчився молитвою, яку провів пастор Першої української баптистської церкви у Філядельфії, пропов. Іван Беркута, та відспіванням „Ще не вмерла Україна". Після урочистости Представництво, в імені голови ВО УНРади д-ра Т. Леонтія, гостило присутніх коктейлем та перекуском в залі Святопокровської православної парафії. Під час гостини більшість приявних гостей: представників наших громадських, ветеранських, культурних і політичних організацій зложили письмові привіти та грошові пожертви на цілі Дому ДЦ УНР.

Прийняття закінчилося молитвою, яку провів о. шамб. Мир. Харина, репрезентуючи Головну Екзекутиву „Провидіння" та Екзекутиву УККА, і відспіванням „Боже, вислухай благання". Головний уряд УНС на відкритті репрезентував головний контролер УНС д-р Іван Скальчук. Телевізійна станція СіБіЕс (канал ч. 10) того ж вечора два рази подала в новинах моменти відкриття та відповідні інформації про відвідини у Філядельфії президента Лівицького і відкириття Дому ДЦ УНР.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

НОВІ ВИДАННЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА в ЗСА

Dr. Frank B. Kortschmaryk: "THE KIEVAN ACADEMY AND ITS ROLE IN THE ORGANIZATION OF EDUCATION IN RUSSIA AT THE TURN OF THE SEVENTEENTH CENTURY" (англійською мовою). Передмова проф. д-ра Г. Лужницького. 1976, 96 сторінок з численними ілюстраціями. Ціна 5 долярів у твердій оправі. Кошт пересилки оплачує НТШ.

ON THE HISTORICAL BEGINNINGS OF EASTERN EUROPE (англійською мовою). Збірник праць за редакцією і зі вступом проф. д-ра М. Чировського, з працями Михайла С. Грушевського (3 праці), М. Брайчевського, Н. Василенко-Полонської, М. Андрусяка, М. Д. Чубатого, Ф. В. Корчмарика, О. Пріцака, Дж. С. Решетара мол., К. А. Меннінґа. 1976, 223 сторін з 4 мапами. Ціна брош. 7 дол., в твердій оправі 9 дол. Кошт пересилки оплачує НТШ.

Замовлення (з чеком) просимо пересилати прямо на адресу: SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY
302 West 13th St., New York, N.Y. 10014

Клюб „Чайка" та Український Народний Дім

в ІРВІНГТОНІ, Н. Дж.
— влаштовує —

ЗАБАВУ

в суботу, 6 листопада 1976 р.

о год. 8:30 веч.

в залі УНДому

140 Prospect Avenue, Irvington, N.J.
Грає ОРКЕСТРА „ТЕМПО"
Замовлення столів, тел. (201) 372-9856

42-ий ВІДДІЛ ООЧСУ в ГЕМСТЕДІ, Н. Й.
запрошує на

ОСІННЮ ЗАБАВУ

в суботу, 6 листопада 1976 р.

год. 9-та веч., в залі
УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО ЦЕНТРУ
226 Uniondale Avenue, Uniondale, N.Y.
Оркестра МЕРИНИ

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
та
УКРАЇНСЬКЕ ТЕХНІЧНЕ ТОВАРИСТВО КАНАДИ
з приводу заповідженої акції оборони української техніки і науки
— влаштовує —

в днях 13 і 14 листопада 1976, у Філядельфії

ШОСТИЙ МІЖКРАЙОВИЙ З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ

В ПРОГРАМІ:

13-го листопада — Готель Sheraton, в залях Constitution, Independence & Pa. West Rooms
- 12 рано — реєстрація
- 13 — 15:30 — наукові конференції
- 16 — 17:30 — пленарна сесія — „Науковий і дослідний стан на Україні і ЗСА".
- 19:00 — Коктейл, 20:00 — Бенкет і Раут, в мистецькій частині виступить співочий ансамбль „НАМИСТО".

14-го листопада — Дім УСО Тризуб
- 9:30 рано — з'їздові наради також
- реферати — Українська технічна термінологія, Гарвардський Український Центр.

В програмі З'їзду Діловий Комітет приготував для цікавих прогульку оглядин історичних частин міста Філядельфії.

Зголошення на Бенкет приймає інж. Е. Филипович тел. (215) 324-2581 між 7-10 год. вечора.

Кімнати резервувати безпосередньо у Sheraton Hotel, 1725 Kennedy Blvd., Philadelphia, Pa. 19103, (215) 568-3300.

Українська Музична Фундація Запрошує Вас на

Галя Інавгураційний Концерт

В програмі твори українських композиторів 1907-1967 рр.

у виконанні:

Анни Чорнодольської, сопрано
Андрія Добрянського, бас-баритон
Юрія Мазуркевича, скрипка
Томи Гринькова, фортепіян

Заля Тавн Гол, 123 Вест 43 вул. Ню Йорк
субота, 6 листопада, 1976, год. 8-ма веч.
Вечірний одяг

Квитки в ціні $12 за партер — середина та льожі, $8 за партер — з боків та балькон і $8 за прийняття з шампанським, можна набути в крамницях Арка, Еко і Сурма в Ню Йорку та Дніпро в Ірвінґтоні, при касі в Town Hall або поштою, висилаючи чек на: Ukrainian Music Foundation, c/o Stecura Concert Management, 219 E. 30th St., New York, N.Y. 10016. В ДЕНЬ КОНЦЕРТУ сеньйори і студенти можуть купити квитки при касі по $5.00.

„А Петро ішов слідом здалека"

„Це ваша година і влада темряви". Схопивши Ісуса, вони повели Його в дім первосвященика. Петро ж ішов слідом здалека. Луки 22:53. 54.

То був час в житті ап. Петра, коли він не бажав, щоб його ототожнювали з Христом. На короткий час кудись ділась його льояльність і хоробрість. Які траґічні наслідки! Ми раді, що Петро пізніше змінився. Не так, як Юда, який назавжди поламав свій союз з Ісусом. Петро тільки на момент перемінився в боягуза. Кілька годин пізніше він „исшед вон, плакася горко".

Християнство, — це не приют для подорожників без цілі. Воно вимагає непохитної відданости Христові, не дивлячись на кошти. Правда, спасіння одержується даром, але воно не дешеве. Воно є все, або ніщо. Від людини, яка рішуче пристала до Христа, віє постійністю, на неї можуть покладатися небо й люди.

Кожне мистецтво: малярство, поезія, музика родить несмак в душі і відкидається, коли майстер не перевищив самого себе. Навіть люди, що не розуміють мистецтва, не будуть „розхапувати" середньої вартости різьбу чи дереворит. Кожне діло, кожна ідея, кожен мистецький твір, — чим він більше величний, чим більше вимагаючий, чим більше понадхмарний, тим більше він потребує душі, вкладу труду, і дбайливости мистця.

Тисячі, тисячі обманюють себе, думаючи, що наше богопочитання і наша віра санкціонується Богом навіть тоді, коли вони є половинні і в'ялі. Тисячі, тисячі є християни тільки на половину. Що для Петра був тільки один момент, для них це хліб щоденний. Там, де повинно битися живе серце, там тільки холодний камінь. Вірність і хоробрість діваються кудись, коли від них вимагається пожертви й самозаперечення. Уста може говорять пошепки: „Господи, Господи", а життя аж кричить і божиться: „Не знаю Його, не знаю Його"!

Унас є світлі мрії. Скажіть, що в нас розум незрілого хлоп'яти, коли воно вам так подобається. Ми вагітні мрією, яку ми носимо, кохаємо під серцем. Ми снимо, що для великого числа тих християн з половинною вірою прийде день, коли вони відійдуть „вон плакася горко".

Всі релігійні велити духа: Тома Кемпійський, Франціск Ассізький, Вікліф, Лютер, Кальвін, Веслей, вони знали силу рясного й плодовитого життя в Христі. Їм було ясно, що в Бога має вартість тільки „всім серцем, всею душею, всім розумом". Вони були свідомі, що Боже Царство діткнулося їх не длятого, щоби вони мали в житті щоденно пікнік, але вони виступили на арену, щоби звести добру боротьбу віри.

То є правдива релігія, яка не родиться тільки на барикадах якогось спеціяльного віроісповідання.

Ми всетаки снимо. Ми мріємо й молимося, щоб може ці рядки зняли катаракту з багатьох очей.

З любов'ю до Вав

Information Service of Ukrainian Adventists
227 West 46 Street, New York, N. Y. 10036

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 28-го жовтня 1976 р., по короткій недузі відійшла у Вічність наша Найдорожча і незабутня Дружина, Мама, Бабуся, Сестра і Тета

бл. п.

НАДІЯ МАРІЯ З ПЕТРИКІВ ОНИШКЕВИЧ

уроджена в Комарні, Україна

ПАНАХИДА в п'ятницю 29-го жовтня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в суботу 30-го жовтня 1976 р. о год. 9:30 рано з того ж заведення до церкви св. Юра (10 година), а опісля на український цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Брук, Н. Дж.

Горем прибиті
Чоловік — ВОЛОДИМИР
Син — ЛЮБОМИР з дружиною ЛАРИСОЮ
Внуки — ВСЕВОЛОД, БОЯН і ЛАДА
Сестра — ЕВГЕНІЯ Храплива
Сестрінка — ЛЕСЯ Щур з чоловіком ОРЕСТОМ
Ближча і дальша Рідня

У глибокому смутку сповіщаємо Рідню, Приятелів і Знайомих, що дня 27 жовтня 1976 р., несподівано, на удар серця, відійшов від нас у Вічність наш найдорожчий Муж, Тато, Син і Брат

бл. п.

РОМАН БОГДАН ПАВЛОВИЧ

уроджений 2 вересня 1934 р. в Залізцях, Західна Україна.
Член Пласту, член Спортового Товариства, Рочестер.

ПАРАСТАС у п'ятницю 29 жовтня 1976 р. о год. 7:30 веч у похоронному заведенні Paul Harris при 570 Kings Hwy, Rochester, N.Y.

ПОХОРОН у суботу 30 жовтня 1976 р. о год. 9:30 з того ж похоронного заведення до української католицької церкви св. Йосафата, а звідси на цвинтар Holy Sepulchre, 2461 Lake Avenue, Rochester, N.Y.

ГОРЕМ ПРИБИТІ
Дружина — СТЕФАНІЯ
Сини — ЗЕНОН і ТАРАС
Мама — МИХАЙЛИНА Павлович
— Пилипець з мужем ДМИТРОМ
Сестра — ЛЮБА Шміґель з чоловіком ЛЮБОМИРОМ і дітьми: ТАНЕЮ, ІРЕНОЮ, МАРКОМ і АНДРІЙКОМ
Брати — ЯРЕМА з дружиною ЛЕСЕЮ і синами ВОЛОДИМИРОМ і СТЕФАНОМ
Орест з дружиною СТЕФАНІЄЮ та дітьми МИРОСЛАВОМ МАРКОМ і ІВАНКОЮ
та ближча і дальша Родина в Америці і Україні

Д-Р МИХАЙЛО ДАНИЛЮК

На медичні Теми

Лікарський довідник.

Книжка у твердій темно-зеленій обгортці із золотими буквами роботи мистця МИХ. МИХАЛЕВИЧА. 336 сторінок.

Ціна 7.00 дол.

SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303

У глибокому смутку повідомляю Рідних, Приятелів і Знайомих, що в четвер 28-го жовтня 1976 р. відійшов у Вічність у Філядельфії на 85 році життя мій Найдорожчий Чоловік

МИКОЛА ПОЛІЩУК

родом з м. Кагарлик, на Київщині

ПАРАСТАС буде відслужений у п'ятницю 29-го жовтня 1976 р. о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні П. Муріянки, 5316-18 Rising Sun Ave., Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН в суботу 30-го жовтня 1976 р. о год. 9.ій рано з того ж похоронного заведення до катедри св. Володимира, а звідтам тлінні останки будуть перевезені на вічний спочинок на цвинтар у Бавнд Брук, Н. Дж.

Горем прибита
ЕВДОКІЯ — дружина

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що у середу, 29-го вересня 1976 р., у Дітройті, відійшла у вічність на 76-му році життя наша Найдорожча Дружина, Мама і Бабуня

бл. п.

АННА ГАЛИЧ

народжена на Чернігівщині, Україна

Похорон відбувся в суботу, 2-го жовтня 1976 р. зі Собору св. Володимира на цвинтар Windsor Memorial Gardens у Віндзорі, Онтаріо, Канада.

Усім тим, які в будь-який спосіб виявили пошану й любов до нашої Незабутньої і Дорогої АННИ, а своїми висловами співчуття і моральною підтримкою намагалися облегшити тяжке наше горе — щиросердечне спасибі.

У глибокому смутку:
Муж — ПЕТРО
Діти — ГРИГОРІЙ з дружиною ІРЕНОЮ
МАРІЙКА Дуткевич з мужем МИРОСЛАВОМ
ІВАН з дружиною КЕРОЛЬ
ВІТАЛІЙ з дружиною ОЛЕЮ
СВІТЛАНА Марзото з мужем ТІТОМ
Внуки — усіх П'ятнадцять.
ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ

Комітет 200-річчя Американської Революції і 100-річчя Українського Поселення в Америці під протекторатом Об'єднаного Комітету Українсько - Американських Організацій Великого Ню Йорку — Відділ УККА влаштовує

КОНЦЕРТ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

ім. Т. Шевченка з Детройту

В НЕДІЛЮ, 21-го ЛИСТОПАДА 1976 року о годині 2-ій по полудні в залі HUNTER COLLEGE, 69 вул. і Парк Авеню в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

Українці Ню Йорку, Ню Джерзі і Коннектикат стейтів — масовою участю в концерті підтримаймо нашу славну Капелю Бандуристів і гідно вшануймо 70-річчя її мистецького керівника-композитора Григорія Китастого.

Квитки можна набути АРКА, ЕКО та СУРМА.

Неділя, 7-го листопада 1976 р.

Година 4-та по пол.

Заля: Fashion Institute of Technology

227 West 27th Street, NEW YORK CITY
Квитки: АРКА, ЕКО і при КАСІ.

СТУДІЯ „МИСТЕЦЬКОГО СЛОВА" ЛІДІЇ КРУШЕЛЬНИЦЬКОЇ в НЮ ЙОРКУ

ПРЕМ'ЄРА

Є. СКРІБ

СКЛЯНКА ВОДИ

КОМЕДІЯ
Переклав з французького Ю. ШЕРЕХ

Постава — ЛІДІЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА
Музика — ІГОР СОНЕВИЦЬКИЙ
Хореографія — ОЛЬГА КОВАЛЬЧУК-ІВАСІВКА
Оформлення сцени і проєкти костюмів — МАРІЙКА ШУСТ
Світло — ЮРКО ГРЕЧИЛО
Спонзор: Т-во „САМОПОМІЧ" — Відділ Ню Йорк

Про народного будівничого Юрка Костіва

У недавно надрукованій у „Свободі" статті п. н. „За побудову церков у лемківськім стилі" ред. С. Женецький згадує дві церкви й одну каплицю, побудовані в ЗСА в гуцульському стилі.

Залишаючи знавцям клясифікацію стилю згаданих церков й їх дзвінниць у Гантері та на „Верховині" й каплиці на пластовій „Вовчій Тропі" (архітект церкви на „Верховині", інж. А. Осадца, заперечив її „гуцульскість") та віддаючи належне тим, що заслужилися при їх здвигненні, належить також згадати будівничого, який будові цих трьох святинь та „гражди" в Гантері присвятив найкращі творчі роки свого життя й вклав у них глибоке знання народного церковного будівництва.

Цей будівничий, це Юрко Костів з Вижлова на Бойківщині, який вивчив будівниче мистецтво у відомих бойківських народних майстрів Комаря, Коваля і Михайлова і з ентузіязмом вклав його в цінні будівлі для вжитку американських українців й подив інших. Гантерська церква і дзвінниця збудовані стародавною народною технікою „в заруби", без цвяхів, зв'язані вуглами і спосні дерев'яними тиблями, це справжні унікати.

Юрій Костів

Моделі бойківських хат, що їх виготовив Юрко Костів ще в хлоп'ячім віці, знайшли шлях до львівського Національного Музею та самбірського музею „Бойківщина". Його й другого свого співробітника при внутрішнім устаткуванні „верховинської" церкви, майстра деревних робіт та різьбаря Станіслава Кіру, архітект церкви інж. Осадца назвав своїми незаступимими співробітниками й виконавцями його задумів.

Ярослав Падох

Українська Католицька каплиця на Пластовій оселі „Вовча Тропа"; проєкт і будова: Юрій Костів.

В Міннеаполісі вшанували Бенцаль-Карп'як

Дня 25-го вересня ц. р. 16-ий Відділ Союзу Українок у Твин Сиві вшанував паню Бенцаль-Карп'як за її довголітню працю на громадсько-релігійнім полі. З іменем Бенцаль-Карп'як виринають часи на західньо-українських землях, коли наші театри несли зерно національної свідомости. Микола Бенцаль і його дружина Лєна належали до найкращих світочів української сцени. А тому, що наш театр вів мандрівниче життя, то знали Бенцалів усюди. І на еміграції, і тут вже довші роки п-і Бенцаль-Карп'як все була зразком для інших. Сильветку такої щирої працівнички як пані Бенцаль-Карп'як представила мгр Мирослава Петришак, голова нашого Відділу СУА. Вона рівнож згадала про велике значення, яке мав театр на рідних землях.

З черги п-і Гамота відчитала вірш, у якому пані Гуцал у своєму привітанню висловила подяку п-і Бенцаль за відданість у праці. Від Т-ва українських інженерів промовив інж. д-р Степан Тисовський. Від Представництва Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді в Твин Сиві привітав п-ю Бенцаль-Карп'як проф. Пакуляк Василь, згадуючи, що читальні „Просвіти" і українські театри збуджували національну свідомість. Проф. Талей Петришак звеселяв гостей цікавими дотепами з різних часів.

На стіні висіло дві таблиці, а на тих таблицях були інформації про Бенцаль у різних ролях в театрі і житті.

У своїх споминах п. з. „Як я дісталася до театру" пані Бенцаль накреслила трудні дороги українського театру. Та театральна дорога почалася від часу, коли Україна змагалася за свою волю. Незвичайно щиро оповідала п-і Лєна про ті часи, про тодішніх діячів театру, а коли згадала про мужа Бенцаля Миколу і про його смерть в Коломиї, то тоді наступила перерва... Пані Лєна в цих хвилинах знову переживала невіджалувану втрату. Бл. п. Микола Бенцаль належав до тих акторів, яких Україна не забуде. І досі пишуть з України, що хтось приносить все квіти на його могилу, що його могила відновлена. А під час цих довгих років, які п-і Лєна провела тут, — її працю і посвяту вшановує ціла громада. Праця для молоді, праця в користь нової церкви, участь в праці хору, робота в Союзі Українок, підготова всяких імпрез і т. д. і то не раз по нічній праці. Одначе п-і Лєна була завжди готова до праці для громади.

Тепер вона в домі для старших осіб і вліті відвідує далекий Схід, щоб бути ближче людей театру. Живе бо споминами, згадує ті давні, добрі, іноді гіркі часи. А для нас пані Бенцаль-Карп'як завжди буде взором як треба працювати для громади.

Пакуляк Василь

ГРОМАДСЬКЕ ВИХОВАННЯ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

рkви патріярхатом. Пропагується ідею католицького патріярхату, як своєрідну надбудову українського життя в діяспорі, в яку мали б включитись теж і не-католики. В Америці наша молодь бачить, як практикується принцип сепарації церкви і держави. Молодь наша була свідком прикрих проявів нетерпимости поборюючих себе груп, які стосують іноді методи, запозичені з політичних метод боротьби. Конфлікти на конфесійному підґрунті, як напр., нинішні у Північній Ірляндії, або Ливані, є дуже небезпечні і руйнуючі. Корисно щоб молодь заздалеґідь усвідомила собі цю небезпеку і старалась гасити ворожнечу на релігійному тлі. Це теж частина громадського виховання.

Очевидно можна б сказати ще більше про тематику громадсько - політичного виховання в школах українознавства. Як згадав я вже раніше, молодь у віці 16 - 18 літ є достатньо підготована до дискусії над такими проблемами. На мій погляд, вона не тільки підготована, але і буде зацікавлена нею далеко більше, ніж нині панівним у школах історичним підходом до українознавчих студій. Ще раз підкреслюю, таке „політичне" виховання — це не індоктринація ідеями партійних груп, чи щось на зразок вивчання марксизму-ленінізму в СССР. Це чисто наукові студії, що їх метою є зорієнтувати молодь у політичних проблемах, поширити її політичні горизонти, та підготовити до сповнення завдань, які старше покоління на молодь покладає. Виховати борців за права України, здатних до продуманої, скоординованої і цілеспрямованої акції, а не політиків - аматорів.

Порівнюючи „історичний" підхід з „політичним"

На мою думку наш дотеперішній історичний підхід в навчанні не виправдався в результатах. З усіх сторін чуємо нарікання, що молодь не захоплюється студіями українознавства, що число учнів у школах постійно меншає. Лиш невеличке число випускників наших шкіл включається в наше громадське життя.

Тому хочу говорити про те, чому вважаю, що студії історії в школах українознавства не причинюються багато до громадського виховання молоді.

Є народи зі сильно утвердженим історичним минулим і зі слабшим. До XVIII сторіччя володарі держав формували нації, або, сказавши інакше, постання держав випереджувало зформування нації. Таке минуле мають англійці, французи шведи, поляки, росіяни і другі. Наші князі ні гетьмани не зуміли сконсолідувати народні маси і перетопити їх у націю. Наша історія подібна в тому до німецької, де сотні, а після віденського конгресу десятки, володарів радше зупиняли народження німецької держави. Щойно коли Гердер, Гете, Шіллер, Бах, Бетговен і інші перетопили німців у самосвідому націю, міг Бісмарк узятись за діло допомогти своєму народові оформити державу. Як нашим гетьманам — репрезентантам козацької сили, подібно пруським тевтонським лицарям, навіть коли Гогенцолерни прийняли титул принців, а відтак королів, не вдалось з'єднати німців у державу, заки таке бажання не назріло в народі, що перетворився у самосвідому націю.

Нині нації формують держави, незалежно від того, коли прийшло у них національне самоусвідомлення і бажання жити самостійним життям.. Народи без такого історичного минулого творять держави, коли виявлять відповідну детермінацію і снагу. Очевидно, я не нехтую студіями історії. Вони корисні, вони причинюються до самоусвідомлення народу. Але я радив би покласти натиск на студії сучасної України, тієї, від Шевченка, тієї — від народин Української нації, України „нині".

Коли бажаємо, щоб наша молодь заанґажувалась у визвольну акцію українського народу, вона мусить спочатку сама пересвідчитися, що народ України бажає незалежности. Найкращим засобом захопити нашу молодь долею України і її визволенням є показати тій молоді ту Україну у всій її красі і величі, але і в горю, організуючи відвідини України. Група молодих людей, що їздила зі мною в Україну заявила, що вони за два тижні перебування в Україні навчились про Україну і її проблеми більше, ніж за два роки в школі українознавства.

Це є доказ, що нинішня молодь хоче бачити, відчувати і аналізувати бачене, сприймати живуче й актуальне, а не те, що вчителі намагаються втовкмачувати їй у голови в клясах. Коли вже вивчати минуле, то радше нав'язуючи тематично до питань сучасного України, а не так, як то діється у наших школах, де панує хронологічний підхід до вивчення минулого.

З приємністю прочитав я недавно у „Свободі" про висліди студій д-ра Кисілевської - Ткач, яка дійшла до висновку, що наші „школи повинні пристосувати свої програми так, щоб коштом зменшення матеріялу звернути більше увагу на зацікавлення молоді предметами, особливо наголосити в навчанні XX сторіччя, бо воно більше зрозуміле і актуальне для сучасної молоді".

Історія учить про минуле, політичні науки про сучасне. Нашим завданням не є виховати істориків. Ми хочемо заанґажувати молодь у політичну роботу, а до того треба політичної, а не історичної підготовки.

З вищесказаним тісно пов'язаний ще один факт, дуже важливий для шкіл українознавства. Нарікаємо на упадок фреквенції у школах, на апатичність і відсутність ентузіязму серед учнів. Це проблема не тільки шкіл українознавства. Це болячка всіх шкіл, де наука не є обов'язкова, особливо високих шкіл. Учитель мусить нині викликати захоплення в клясі його предметом, інакше у високих школах його кляси будуть світити пусткою. На мою думку дискусія над питаннями нинішньої України, над її міжнародним положенням, над виглядами і прогнозами, повинна викликати серед молоді більше зацікавлення, ніж те, яке ми намагаємось викликати дотеперішнім підходом до питання „патріотичного" виховання. А все ж, те „патріотичне" виховання — це те, про що нам ідеться. Чи не так?

З'їзд Братства кол. Вояків І УД УНА Канади

В дні 9-го жовтня ц. р. у Торонті відбувся 14 Крайовий Делеґатський З'їзд Братства Канади в приміщеннях Українського Дому.

З'їзд відкрив о год. 1:30 голова Крайової Управи на Канаду іж. Б. Підгайний, вітаючи присутніх делеґатів та гостей, а проводила ним Президія в складі: М. Бігус — предсідник, Б. Співак і І. Шостак — секретарі.

На З'їзд наспіли привіти від Блаженнішого Иосифа, що їх передав о. Р. Ганкевич з Едмонтону, від Головної Управи Братства — д-р Р. Дражньовський, від торонтонського Відділу КУК д-р О. Соколовський.

Звітували про працю Крайової Управи Братства в Канаді, інж. Б. Підгайний — голова, С. Климців — секретар, мґр Б. Кальба — допомоговий референт, І. Падик — фінансовий референт.

З черги звітували делеґати Станиць Братства — З. Кобилянський — Гемилтон, С. Максимюк — Едмонтон, В. Горбатюк — Монтреаль, Б. Пришляк — Ст. Кетеринс, А. Коморовський — Торонто. Станиці та Уповноважені Братства, яких делеґати не були присутні на З'їзді, прислали свої звіти.

Після короткої дискусії на внесок члена Контрольної комісії Братства В. Бибика уділено абсолюторію уступачій Управі з окремим признанням для мґра Б. Кальби — допомогового референта Крайової Управи Братства, який протягом 24 років повнить свою функцію на названому пості.

До керівних органів Братства Канади на чергові 2 роки обрано: полк. П. Силенко — почесний голова, Крайова Управа: мґр В. Верига — голова, інж. Б. Підгайний — колишній голова, інж. В. Палієнко — 1-ий заступник голови, теренові заступники голови — кожночасні голови Станиць Братства, В. Бибик — протокольний секретар д-р В. Сірський — кореспонденційний секретар, мґр Б. Кальба — допомоговий референт, Б. Дусанівський — фінансовий референт, В. Пальчук — організаційний референт, В. Гузар — пресовий референт, М. Бігус, Р. Р. Самотулка, Б. Співак, П. Самотулка, Б. Співак, П. Антонишин — члени Управи. Контрольна комісія: Р. Чолкан — голова, С. Климців, І. Падик — члени. Товариський суд: о. д-р Е. Камінський — голова, Я. Цвікілевич, С. Максимюк — члени.

Плян праці реферував інж. Б. Підгайний, накреслюючи перспективи нашої праці на найближчі роки.

Прийняттям резолюцій закінчено Делеґатський З'їзд Братства Канади.

Увечорі відбувся спільний бенкет делеґатів і гостей з дружинами в ресторані „Ля Попіна" на заході Торонта, присутніх було приблизно — 70 осіб.

Господарями Делеґатського З'їзду була Управа Станиці Братства в Торонті, яка зайнялася самим З'їздом і успішно приготовила бенкет з незвичайно цікавою програмою для гостей -учасників.

В. Гузар